

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS–THURSDAY, VASARIS–FEBRUARY 14, 2019 • Vol. CX NR. 18

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 02-13-2019

ŠIAME NUMERYJE:

Filmas apie Amerikos lietuvių patirtis pradėjo kelionę po Lietuvą – 5 psl.

Mano batai buvo du... – 6 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.

Iki 110-ojo DRAUGO gimtadienio liko 148 dienos

Masalas turistams – paplūdimiai ir įdomios istorijos

Naglių gamtos rezervatas, dar vadinamas Mirusiomis kopomis, tęsiasi nuo Juodkrantės iki Pervalkos 9 km. Britų specialistų akimis, vien dėl šio vaizdo turistai važiuotų į Lietuvą.

„Parduoti“ Lietuvą sužadinus jausmus lietuvių mokė britų žurnalistas, turizmo žinovas, britų gildijos ir Londono turizmo tarybos vicepirmininkas John Bell, viešėjęs Klaipėdoje. Jis įsitikinęs, kad Lietuvos paplūdimiai, maistas ir paveldo kultūra yra nuostabūs, ir ne pinigų, o kūrybiškumo reikia norint į Lietuvą pritraukti daugiau turistų.

Lietuvą neblogai pažįstantis britas, vaikščiodamas po rudeninį pajūrį ir sutikdamas vos vieną kitą turistą, stebėjosi: „Buvo nuostabus laikas, vaikščiojome po miškus, paplūdimius. Buvo tuščia, sakė, sezono pabaiga... Liūdna, labai liūdna... Viešbučiai stovi tušti, o juk galima būtų pasiūlyti poilsį visai kitomis kainomis. Žiūrėkite, visų Skandinavijos šalių problema yra sezoniškumas“, – žurnalistei sakė britas.

– 2 psl.

„Noriu savanoriauti Lietuvoje...“

„Vaiko vartai į mokslą“ apžvelgė savo veiklą

2019 m. vasario 10 d. Pasaulio lietuvių centre (PLC) vyko organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ (VVM) metinis pranešimas visuomenei. Tai kasmetinė proga pažvelgti į praėjusių metų veiklą ir paramą remiamiesiems centrams Lietuvoje. Šiemet trumpam užsuko ir gražų sveikinimo žodį su palinkėjimais tarė JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Arvydas Urbonavičius, kuris į Čikagoje vykstančius renginius buvo atvykęs iš Omahos, NE.

Į savanoriavimo veiklą kasmet įsijungia gražus Amerikoje užaugusio jaunimo būrys.

Dainos Čyvienės nuotr.

Dalyvius pasveikino Ramunė Kubiliūtė, paprašiusi salėje esančius valdybos bei tarybos narius pakelti rankas, kad visi matytų. Pasveikino ir tris naujai į valdybą išrinktas nares, padėkojo narėms, baigusioms savo kadenciją. Ji priminė, kad 2018 m. organizacija paminėjo

veiklos dvidešimtį. Mintis dirbti Lietuvos vaikų labai kilo 1997 m. vėlyvą rudenį, kai Mokslo ir kūrybos simpoziume buvo išgirstas pranešimas su statistika apie tuo metu Lietuvoje didelius skaičius mokyklos nelankančių vaikų.

Būrelis pradėjo veikti 1998 m.;

pelno nesiekianti labdaros organizacija VVM buvo inkorporuota 1999 m. Buvo prisiminti keli momentai iš 2018 m. veiklos: organizuoti tradicija tapę renginiai – metinis pranešimas, „Derliaus pietūs“, specialus lėšų telkimo renginys, buvo dalyvauta PLC prieškalėdiniėje mugėje.

– 4 psl.

Meilė visagalė: nėra pasaulyje nei sielvarto, juodesnio už jos bausmę, nei laimės didesnės už malonumą jai tarnauti – *William Shakespeare*

Apie vasario mėn. vidurį švenčiama „World Marriage Day“, „National Marriage Week USA“ ir šv. Valentino diena. Anot arkivyskupo Charles J. Chaput, JAV Katalikų vyskupų konferencijos komiteto Vedyboms, šeimoms ir jaunimui pirmininko, tai progos stiprinti gyvenimo ir meilės kultūrą, kuri prasideda palaikant ir skatinant vedybas ir šeimų gyvenimą.

Savaitraštis OSV, pasitaręs su žinovais, ta proga paruošė trumpą sąrašą, kaip pagerinti vedybinį gyvenimą:

1. **Jason Angelette**, New Orleans vyskupijos darbuotojas, pabrėžia intencijos svarbą vedybose. Svarbu suvokti vedybų užduotį, užuot į vedybas žiūrint tik kaip į jausmų pynę. Reikia suvokti Dievo planą vedyboms.

2. **Diakonas Stephen Bowling**, Louisville vyskupijos direktorius šeimų sielovada, yra įsitikinęs, kad sėkmingų vedusios poros supranta, kad vedybos yra rimtas žingsnis visam gyvenimui.

3. **Greg Schutte**, „Marriage Works!“ direktorius iš Ohio, pastebi, kad didžiausia vedusiųjų problema nėra meilės išblėsimas, bet vienas kito nepažinimas. Nors gal skiriama daug laiko artimiau susipažinti prieš vedybas, bet vedus ilgainiui tas procesas gali būti nustumtas į šalį.

4. Sekdamas popiežiaus Jono Pauliaus II mintį **Angelette** teigia, kad geros vedybos turi būti pastatytos ant stiprių pamatų. Tie pamatai – tai malda, nuodėmių išpažinimas ir šv. Sakramento priėmimas. Įvairūs seminarai gali padėti vedyboms, bet dvasiniai pamatai – pirmiausia.

Aštuoni būdai pagerinti vedybas

ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

5. Kreipkime dėmesį į mažmožius. **Socorro Truchan** iš Kalamazoo vyskupijos yra įsitikinęs, kad poros turi melstis kartu ir kasdien, rytą ir vakare, vienas kitą palaiminant. Vienas kitą turi išklausyti su širdimi, kartu juoktis, laikytis rankomis ir apsikabinti. Šiomis mažomis meilės akimirkomis mes tikrai nuoširdžiai parodome, kiek vienas kitą vertiname.

6. Bažnyčia gali daug padėti poroms, turinčioms sunkumų vedybose. Minėtas dekanas **Bowling** pataria pirmiausia kreiptis į savo parapijos kunigą ir savo diecezijos įstaigą. Reikalui esant jie reikalingus tolesnės pagalbos nukreips pas psichologą ar kitą sveikatos specialistą.

7. **Greg Schutte** yra įsitikinęs, kad parapijos ir vyskupijos turėtų turėti vedybų ugdymo programas. Jis pats yra parašęs tokią programą – „Discovering Our Deepest Desire“. Jis taip pat turi savo tinklalapį www.ourdeepestdesire.com.

8. Šalia maldų ir sakramentų **Jason Angelette** pabrėžia, kad poros būtų ištikimos Bažnyčios mokymui net ir sunkiais atvejais, pvz., gimdymų kontrolėje.

Visa tai yra tarsi praktiški trupinėliai išminties, sukauptos popiežiaus Jono Pauliaus II Apaštališ-

kajame paraginime „Familiaris Consortio“ dėl krikščioniškos šeimos uždavinių šiuolaikiniame pasaulyje. Šis paraginimas, taikomas visos Katalikų Bažnyčios vyskupams, kunigams ir tikintiesiems, buvo pasirašytas ir paskelbtas 1981 m. lapkričio 22 d. Tekstą lietuvių kalba galima rasti internete. Tereikia tik noro ir laiko su juo artimiau susipažinti. Pradžiai štai šio sva-

raus dokumento įvadiniai žodžiai: „Bažnyčia tarnauja šeimai. Šių laikų šeimą veikia įvairiausi esminiai ir staigūs visuomeniniai bei kultūriniai pasikeitimai. Daugelis šeimų išgyvena šiuos pokyčius, būdamos ištikimos toms vertybėms, kurios sudaro šeimos institucijos pagrindą. Kiti, silpni ir pasimetę, kai kada suabejoja dėl savo uždavinių ir beveik nesuvokia svarbiausios santuokinio ir šeimos gyvenimo esmės, neįvertina jo reikšmės. Dar kiti dėl patirtų neteisybų susiduria su kliūtimis ir negali pasinaudoti pagrindinėmis savo teisėmis”.

„Bažnyčia, suprasdama, kad santuoka ir šeima yra viena vertingiausių žmonijos gėrybių, geidžia susipažinti su savo mokymu ir siūlo pagalbą tiems, kurie supranta, kokia svarbi vertybė yra santuoka ir šeima (...), taip pat tiems, kurie abejodami ir nerimaudami ieško tiesos, ir tiems, kuriems tenka susidurti su neteisybe, įgyvendinant savo šeimos viziją. Palaikydama pirmuosius, apšviesdama antruosius ir paremdama tuos, kurie susiduria su kliūtimis, Bažnyčia trokšta tarnauti kiekvienam žmogui, nerimaujančiam dėl savo šeimos likimo”.

Skilties pradžioje trijų išvardintų dienų proga sveikiname visus, linkėdami Aukščiausiojo palaimos ir artimo meilės savo gyvenime!

Masalas turistams – paplūdimiai ir įdomios istorijos

Paminklas Taravos Anikei, slepiančiai nepaprastą istoriją. Klaipėda, Teatro aikštė.

Atkelta iš 1 psl.

Jis Klaipėdos regiono turizmo atstovus seminare mokė, kaip nesunkiai galima būtų „parduoti“ Lietuvą britams. Ir siūlė pirmiausia „pirkti“ žurnalistus – kviesti juos į turus po Lietuvą ar tam tikrus jų regionus, o jie grįžę savo susižavėjimą išlietų spaudos puslapiuose ar internetinėse platformose. Lietuvai tekainuotų svečių vizitas, o aprašyti išpūdžiai pasiektų milijonus žmonių. Jo teigimu, vien geros kokybės nuotraukos „parduotų Lietuvą”. Sako, kad britams jau yra nusibodę senieji jų laisvalaikio maršrutai, jiems reikia pasiūlyti naujovių, o Lietuvoje yra ką pasiūlyti. Geriausias turistų masalas yra istorijos. J. Bell sako nustebęs, kai išgirdo istoriją apie Klaipėdos Teatro aikštėje stovinčią Taravos Anikę, kuri dingusi po Hitlerio apsilankymo 1939 m. Sakoma, kad fiureris supykęs, jog mergaitė jam kalbant iš teatro balkono buvo atsukusi jam nugarą. „Tai buvo vienas nuostabiausių, įdomiausių mano kelionės momentų – stovėti istorinėje vietoje, Teatro aikštėje. Tai raktas į sėkmę”, – įsitikinęs J. Bell. Daugiau paskleisti tokių istorijų ir sužadinti potencialaus turistų vaizduotę. Dar jis paminėjo vieną Palangos viešbutį, kuriame miegodavę prezidentai. Sako, turistai mielai paklotų porą šimtų eurų, galėdami miegoti prezidento lovoje. Pakviesti užsienio žurnalistus, jiems leisti užsikabinti už širdį paliečiančių istorijų – tai bene

paprasciausias kelias į sėkmę, anot turizmo verslo žinovo.

Negailestingas lietuvių turizmo organizatoriams buvo ir „Klaipėdos regiono turizmo ir žemės ūkio plėtros studijos” (turizmo dalies) ekspertas, „Kaunas 2022” ambasadorius, kelionių žurnalistas Richard Green, kuris skaitė pranešimą „Kaip parduoti mažą regioną pasauliui”. Jis pagrindiniais Klaipėdos regiono iššūkiais įvardijo trumpoką jūros pakrantės ruožą, dažnai niūrų orą, žemą vandens telkinių temperatūrą, tačiau išskyrė švarius, civilizacijos nesugadintus ir itin tinkančius šeimoms paplūdimius, taip pat viešbučių ir maitinimo įstaigų teikiamų paslaugų kokybę ir kainas. Jis siūlė reklamoje dažniau vartoti ne mažų miestelių, kurių niekas nei žino, nei įsimins, o globalesnius pavadinimus – Baltijos šalys (Baltic States), Baltijos pakrantė (Baltic coast), Gintarinė pakrantė (Amber coast). Juos britai ar kitų šalių turistai lengviau įsimins. Ir bijoti kaimynų bei manyti, kad jie yra tik konkurentai, neverta. Išlipęs Palangos oro uoste turistai gali aplankyti ne tik Klaipėdą, bet ir Liepoją, kur kadaise buvo karališkojo britų laivyno karo bazė. O dabar panašu, kad net atskiros vietovės – Palanga, Klaipėda ir Kuršių nerija – kol kas save bando parduoti atskirai. Regiono, įsikūrusio prie jūros, stiprybė būtų bendrystė, bendra interneto svetainė turistams, kurioje persipintų nuotraukų kupinos tiek gyvenimiškos istorijos, atraktyvūs pasiūlymai šeimoms, taip pat dėmesys turistams, kurie domisi agrokultūra, aktyviu laisvalaikiu, – sako turizmo žinovas, kuriam užkliuvo ir nepakankamai išplėtotą lietuviška turistinė literatūra.

Parengta pagal 15min.lt

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA **\$250.00**
JAV – metams **\$150.00** • 1/2 metų **\$80.00** • 3 mėn. **\$57.00**
Pirma klase – **\$340.00** • kartą per savaitę **\$240.00**
[**Kanadą** – metams **\$390.00** (USD) • 1/2 metų **\$210.00** (USD) • 3 mėn. **\$110.00** (USD)
[**Lietuvą paprastu paštu** – metams **\$120.00** • 1/2 metų **\$66.00**
Internetinė prenumerata – metams **\$99.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV metams **\$95.00** • 1/2 metų **\$70.00** • 3 mėn. **\$48.00**
[**Kanadą**– metams **\$150.00** (USD) • 1/2 metų **\$120.00** (USD) • 3 mėn. **\$75.00** (USD)
[**Lietuvą** – metams **\$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „*Draugo*“ prenumerata yra mokama iš anksto.
Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Vyras Algirdas, kuris paprastai „vizioja“ mano rašinius, anądien ir sako: „Tavo rašiniai visada labai aštrūs. Užtenka problemų, papasakok ką nors gražaus“. Ir iš tiesų, pamaniau, ar tėja Vasario 16-oji – reikia kuo nors ir pasidžiaugti. Ir tą pačią dieną Algirdas papasakojo, kad jis per kažkurią Lietuvos televiziją su malonumu žiūrėjo daugiau kaip valandos pokalbį su savo klasės draugu Miša Jakobu, žydu iš Telšių, kuris dabar Vilniuje yra Žydų mokyklos direktorius.

Modernus žydų išminčius

Tas pasakojimas apie Mišą Jakobą sužavėjo ir mane. Jis man pasirodė kaip tikras žydų išminčius. Ir jo vedama žydų Šolom Aleichem gimnazija, įkurta 1989 m., garsėja nuo pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Filme Jakobas, atsakydamas į žurnalisto klausimą, kodėl jis neišvažiavo į Izraelį, kaip padarė dauguma Lietuvos žydų, pasakė – jeigu ne Sąjūdis, būtų išvažiavęs ir jis. Sąjūdis jį sužavėjo, ir jis pagalvojo – dabar Lietuvoje bus kitokia tautinė politika, negu buvo sovietų laikais, ir jam įdomu čia likti. Jo šeima – tėvai ir seserys išvažiavo, o jis liko. Ir ne tik nenusivylė, bet sukūrė tokį gėrį – savo mokyklą, kad joje veržiasi savo vaikus mokyti ne tik žydai, bet ir kitų tautybių Lietuvos gyventojai – lietuviai, rusai ir kiti, nors prieš priimdamas į savo mokyklą, jis kiekvieną išpėja, kad mokykla švęs žydų šventes ir laikysis žydiškų tradicijų. Pradžioje mokykla buvo dvikalbė – mokymas vyko rusiškai ir lietuviškai, nes nuo seno dauguma žydų buvo rusiškos kultūros žmonės, bet Jakobas ją padarė tik lietuvišką, kad baigę mokyklą jo mokiniai lengvai įsiliėtų į Lietuvos gyvenimą ir čia galėtų toliau tęsti mokslus. Mokykloje – per 400 mokinių. Ji taip išaugo, kad reikėjo ieškotis didesnių patalpų. Ir jas gavo Žvėryne, žydų fondu, tėvų ir miesto padedamas, gražiai sutvarkė ir dabar šeštadienį, kai nėra pamokų ir kai yra žydų šabas, ateina į ją pailsėti, atsigauti. Direktorių čia traukia prasminga tylą ir ramybė, čia jis apmąsto savaitės darbus ir pasisemia idėjų ateinančiai savaitei. Jis myli savo mokyklą, ir tai galima suprasti iš jo žodžių gimnazijos internetiniame puslapyje: „Mieli mano brangūs vaikai, nepakartojami kolegos, gerbiame tėveliai! Žvelgiu į Jus pakylėtas nenusakomai laimingas ir apsuvaigęs, kad myliu Jus visa širdimi. Didžiuojuosi Jumis, kad visi kartu statome ir puoselėjome šią mažytę žydiškos mėlės, mokslo ir taurios dvasios salelę. Viliuosi, kad mūsų išdalintas žinias bei išmintį, meilę ir pagarbą, gerą žodį ir šilumą ilgai laikysite savo jausmuose ir širdyse. Tegul šviesūs Jūsų keliai ir viltys neišblunka. Būkite žvalūs, teisūs bei laimingi, eikite ten, kur niekada nevysta gėlės ir kvepia pavasariu. Tegul Jums visada padeda svajonės. Iš jų išsirinkite pačią gražiausią, ir pavadinę ją gyvenimo tikslu, siekite jos įgyvendinimo“.

Beje, gimnazijos direktorius Miša Jakobas (kurio tėvas išsigelbėjo nuo holokausto savo autobusu, kuriuo vežiodavo žmones, pasitraukdamas į Rusiją, o mamą išgelbėjo lietuvis kunigas) – giliai tikintis. Pagalvojau – juk ir į katalikiškas gimnazijas Vilniuje ir Kaune yra konkursai. Į jas tėvai nori leisti savo vaikus, matyt, ne tik todėl, kad jose yra aukštas mokymo lygis, bet ir todėl, kad čia yra dvasinga atmosfera.

Prisimindamas Mišos pasakojimą Algirdas vis kartojė – na, vis tiek tie žydai yra kitokie negu mes. Filme Miša papasakojo istoriją, kad prie jo kartą priėjo pirmos klasės mokinukas ir pareiškė, kad nori su direktorium pakalbėti apie gyvenimą. Ir direktorius pasakė: „Gera, einam pakalbėti apie gyvenimą“. Ir jie kalbėjo visą valandą. Algirdas sakė: niekaip neišsivaizduoju pyplio lietuviuko, kuris eitų pas direktorių kalbėtis apie gyvenimą. Aš irgi taip galvoju.

Tą kitoniškumą labai gražiai išryškina Lietuvos rašytojas Grigorijus Kanovičius, nuo 1993 m. gyvenantis Izraelyje, bet ir toliau rašantis apie Lietuvą. Jo romanas „Miestelio romansas“ – apie gimtąją Jonavą – tikra žydų istorinė saga.

Žydai Vasario 16-osios Lietuvoje

Žydai ir lietuviai visada sugyveno kaip normalūs kaimynai, ir jeigu ne tas nelemtas svetimųjų – raudonų ir rudų – išikišimas, iškreipęs žmogiškąją prigimtį, vieni kitiems neturėtų tokių baisių kaltinimų, kuriuos progai pasitaikius išmetame į vie-

Apie gyvenimo prasmę

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

šumą ir kuriais mus nuolat kiršina suinteresuotieji. Pagalvoju – Vasario 16-osios Lietuvoje tautinių konfliktų tikrai nekildavo, ir tuo galime didžiuotis. Žydai atkurtos valstybės pradžioje turėjo savo atstovus Seime. Į Steigiamąjį seimą Žydų liaudies susivienijimo buvo išrinkti net 6 žydų atstovai ir tik trys lenkai bei vienas vokiečiai. O tai sako, kad atkuriant Lietuvos valstybę žydai aktyviai dalyvavo. 1918 m. Vyriausybei paskelbus kreipimąsi, raginantį stoti į Lietuvos kariuomenę ginti šalį nuo grobikų, tarp 10 000 atsiliepusių savanorių buvo daugiau nei 500 žydų. 23 pasižymėję kariai žydai buvo apdovanoti aukščiausiu apdovanojimu – Vyčio kryžiumi.

Kaip teigia Izraelio ambasados Lietuvoje puslapis, „Lietuvos pirmosios Respublikos nepriklausomybės laikotarpis tapo litvakų kultūros ir ekonominio klestėjimo metais. Visoje šalyje veikė apie 300 žydų mokyklų, 20 gimnazijų ir progimnazijų. Mokyklose dėstyta jidiš arba hebrajų kalba. Kaune buvo žydų mokytojų seminarija, Kaune ir Telšiuose – rabinų akademijos, Vilniaus universitete (1940–1941) – jidiš kalbos ir literatūros katedra, veikė Kauno žydų teatras. Jidiš kalba buvo leidžiami dienraščiai, žydų sportininkai susibūrė į sporto draugiją Makabi, veikė Centralinis žydų bankas. Žydai dalyvavo ir valstybės valdyme: Seime nuolat buvo žydų parlamentarų, Vyriausybėje buvo ministras žydų reikalams“.

Vasario 16-osios Lietuvos dvasią atkūrė ir Kovo 11-osios Lietuva. Tas pats Izraelio ambasados Lietuvoje puslapis skelbia: „1988 m. Lietuvoje prasidėjus atgimimui Vilniuje įkurta Lietuvos žydų kultūros rėmimo draugija, įsteigtas žydų institutas, Vilniaus universitete pradėjo veikti Judaikos studijų centras, atkurtas Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus, Vilniuje veikia vaikų darželis, valstybinė Šalom Aleichemo mokykla, sekmadieninės mokyklos, meno kolektyvas ‘Fajerlach’, sporto klubas ‘Makabi’, Lietuvos nacionalinis radijas kartą per savaitę transliuoja žydams skirtas laidas, televizija – kartą per savaitę rengia laidą ‘Menora’. Žydams grąžintos 28 sinagogos. Rugsėjo 23 d. paskelbta Lietuvos žydų genocido diena“.

O mano gyvenamajame Šiaurės Lietuvos krašte apie žydus primena Pakruojo ir Joniškio neseniai atstatytos sinagogos, kurios iš karto pakeitė (paįvairino ir pagražino) mūsų krašto vaizdą.

Žydų logika

O dabar pratęskime mintį apie tai, kad žydai yra kitokie ir kad žydų humoras yra nepakartojamas. Į tai

atkreipė mūsų dėmesį ir toks garsus Lietuvoje mokytojas Bronislovas Burgis, kuris į savo labdaros ir paramos fondo internetinį puslapį įsidėjo žydišką pajuokavimą (kurį jis paėmė iš savaitraščio „Dialogas“ svetainės). Štai kokia istorija.

Jaunas žydas atėjo pas rabiną ir pareiškė, jog nori studijuoti Talmudą.

– Aš baigiau Berklio filosofijos fakultetą ir apsigyniau disertaciją apie Sokrato filosofijos logiką. O dabar noriu truputį pasimokyti Talmudo.

– Tu nepasiruošęs studijuoti Talmudą, – pasakė rabinas. – Tai giliausia knyga iš visų, kada nors žmonių parašytų. Bet jei jau reikalauji, aš patikrinsiu tavo logiką: susidorosi – mokysiu tave.

Jaunuolis sutiko. Rabinas klausia:

– Du žmonės leidžiasi dūmtraukiu. Vienas išlenda švarių veidu, kitas – ištepnotu. Kuris iš jų eis praustis?

– Na, žinoma, tas, kurio veidas nešvarus!

– Neteisingai. Pagalvok logiškai: tas, kieno veidas nešvarus, pažiūrės į tą, kurio veidas švarus, ir nuspręs, kad jo veidas taip pat švarus. O tas, kurio veidas švarus, pažiūrės į tą, kurio išteptas, nuspręs, kad jo veidas taip pat išteptas, ir eis praustis.

– Gudriai sugalvota! – sužavėtas pasakė svečias.

– Nagi, rebe, patikrinkite dar kartą!

– Gerai, jaunuoli. Du žmonės leidžiasi dūmtraukiu. Vienas išlenda švarių veidu, kitas – išteptu. Kuris iš jų eis praustis?

– Bet mes gi jau išsiaiškinom – tas, kurio veidas švarus!

– Neteisingai. Praustis eis abu. Pagalvok logiškai: tas su švarių veidu pažiūrės į tą, kurio išteptas, ir nuspręs, kad jo veidas taip pat išteptas. O tas, kurio išteptas, pamatęs, jog kitas nuėjo praustis, supras, jog jo veidas išteptas ir taip pat eis praustis.

– Aš apie tai nepagalvojau! Neįtikėtina – aš padariau loginę klaidą! Rebe, patikrinkite dar kartą!

– Gerai. Du žmonės leidžiasi dūmtraukiu. Vienas išlenda švarių veidu, kitas – išteptu. Kuris iš jų eis praustis?

– Na... Praustis eis abu.

– Neteisingai. Nė vienas neis praustis. Pagalvok logiškai: tas, kurio veidas nešvarus, pažiūrės į tą, kurio švarus, ir neis praustis. O tas, kurio švarus, pamatęs, kad išteptas neina praustis, supras, kad jo veidas švarus, ir taip pat neis praustis.

Jaunuolį apėmė neviltis.

– Patikėkite, aš galiu studijuoti Talmudą! Paklauskite ko nors kitko!

– Gerai. Du žmonės leidžiasi dūmtraukiu...

– O Viešpatie! Nė vienas neis praustis!!!

– Neteisingai. Dabar tu įsitikinau, kad Sokrato logikos nepakanka norint studijuoti Talmudą. Paaš-kink man, kaip taip gali atsitikti, kad du žmonės leistųsi vienu ir tuo pačiu dūmtraukiu, ir vienas veidą išteptų, o kitas – ne?! Šis klausimas – beprasmiš, ir jei tu leisi savo gyvenimą atsakinėdamas į beprasmius klausimus, tai visi tavo atsakymai taip pat neturės prasmės!

Vasario 16-oji mums davė laisvę, šiandien didžiuojamės būdami nepriklausomos savarankiškos valstybės dalimi. Kartu tai – didelė atsakomybė bei įpareigojimas būti šios laisvės kelio tęsiniau. Ir toliau dirbkime kartu vardan Lietuvos, semdamiesi vienybės, įkvėpimo ir kilnių siekių iš garbingos mūsų šalies praeities, brangindami laisvę ir vieni kitus. Įprasminkime Pasaulio lietuvių metus savo naujais darbais ir sumanymais, kurie stiprintų bei garsintų mūsų šalį.

Sveikiname su Lietuvos valstybės atkūrimo diena!

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba

TELKINIAI

VVM tarybos ir valdybos nariai rūpinasi ne tik pagalba Lietuvos šeimoms, bet ir pilietiniu savojo jaunimo ugdymu.

Dainos Čyvienės nuotraukos

„Noriu savanoriauti Lietuvoje...“ „Vaiko vartai į mokslą“ metinis veiklos pranešimas visuomenei

Atkelta iš 1 psl.

Organizacijai 2018 m. balandžio mėn. buvo paskirta viena iš septynių Gyvybės apdovanojimų – „Už jaunimo ugdymą atsakingam požiūriui į gyvybę“. Apdovanojimus organizavo žurnalai „Ateitis“ ir „Apžvalga“ bei tinklalapis „Bernardinai.lt“. Į Lietuvą atsiimti apdovanojimo vyko tarybos narė Daina Čyvienė. Per metus valdyba posėdžiavo, rašė projektus, palaikė nuolatinius ryšius su 10 remiamų centrų ir su koordinatore Lietuvoje Lina Gervyte-Michailova.

Parama

VVM yra dėkinga visiems fondams, organizacijoms ir asmenims bei rėmėjų būreliams Clevelande (OH) – koordinatore Eglė Laniauskienė; Detroite (MI) – koordinatore Rita Giedraitienė ir Rasa Karvelienė; Philadelphijoje (PA) – koordinatore Teresė Gečienė; Sunny Hills (FL) – koordinatore Bronė Nakienė; Washington, DC – koordinatore Teresė Landsbergienė. Pastarųjų dėka VVM paramos tikslams buvo organizuojami vajai, dalyvauta tų miestų mugėse ir pan. Tylos minute buvo prisiminti į amžinybę iškeliavę organizacijos rėmėjai ir nariai, tarp jų – ilgus metus Sunny Hills rėmėjų būrelio koordinatore Judita Mamaitytė, kuri daug metų dirbo su Brone Nakiene.

Išdininkė Vaida Armanavičiūtė pateikė finansinę apžvalgą. 2018 m. 10 organizacijos remiamų centrų Lietuvoje buvo išmokėta 57,432,33 dol. (49,042 eurais). Kasmet parama apskaičiuojama pagal centrus lankančių vaikų skaičių ir kitus kriterijus. 2018 m.

pabaigoje beveik 38% (37.78%) padidėjo mūsų turtas, lyginant su 2017 m. pabaiga. Visos mūsų pajamos 2018-aisiais, lyginant su 2017-aisiais, padidėjo beveik 76% (75.58%) dėka įvairių dosnių palikimų, aukų, skirtų mirusių prisiminimui bei jubiliatų pagerbimui ir dėka rėmėjų būrelių lėšų telkimo pastangų. Finansinę ataskaitą iliustruojančios skaidrės buvo rodomos ekrane, taip pat kiekvienas salėje esantis galėjo pasiimti atspausdintą ataskaitą.

Lietuvių Fondo remiami projektai

Rita Vencloviene papasakojo, kad Lietuvių Fondo (LF) paramos dėka VVM savo remiamiesiems centrams gali pasiūlyti projektą organizuoti lankytojams edukacines keliones ir ekskursijas. Kiekvienais metais sugalvojama tema ir tikslas – tam tikro Lietuvos istorijos laikotarpio pažinimas ar pan. Iš esmės VVM išdas remia centrų kasdienės išlaidas – mokslo priemones, užimtumo reikmenis, maistą vaikams ir pan., o LF dėka galima paremti ekskursijas, tokias, kokiose centrų lankytojai dėl šeimų finansinės situacijos negali dalyvauti savo mokyklose. VVM valdyba, gavusi žinią apie naują LF finansuojamą projektą, centrus kviečia dalyvauti ir ruošti paraiškas. Tuomet VVM aptaria, iki kokios sumos kiekvienas centras bus paremtas numatomi ekskursijai projekto tema. Jei iš LF paskirta parama kuriam nors projektui ne visai padengia numatyto projekto apimtį, VVM valdyba turi siaurinti projektą ar ieškoti papildomų aukų.

Anksčiau buvo įgyvendintas LF finansuojamas

projektas „Lietuva – mano namai“; 2017/2018 m. buvo vykdytas „Keliant Lietuvos laisvės kovotojų, partizanų takais“, o neseniai buvo gauta žinia, kad bus gauta paramos projektui „Keliant didingos viduramžių Lietuvos pėdsakais“, kurį centrai įgyvendins 2019 m. Kiekvienas dalyvaujantis centras projektus įgyvendina skirtingai, centro lankytojus paruošia ekskursijai, veda mokymus ir viktorinas, rodo filmus. Iš centrų pageidaujama VVM atsiųsti ataskaitas, aprašymus ir tekstus, kurie baigiant paramos ciklo etapą yra apibendrinami ir pateikiami LF. Ekskursijų didžiausias išlaidas sudaro transportas į numatytą muziejų, parką ar pan., bet šios ekskursijos yra proga dienos centrų lankytojams išvykti iš savo kasdienybės, pamatyti kitą Lietuvos vietovę.

Savanoriai

Nuo 2000 m. org. VVM koordinavo 92 asmenų savanoriavimą remiamuose centruose Lietuvoje. Patys savanoriai ir jų šeimos moka už keliones į Lietuvą ir pragyvenimą, o organizacijos valdyba koordinuoja, kurie centrai galės priimti savanorius, valdybos narės būsimus savanorius supažindina su darbo centruose specifika.

2018 m. vasaros kelionei į Lietuvą ruošiasi nauja grupė savanorių, didžiausia, kuri iki šiol yra keliavusi į Lietuvą savanoriauti. Trumpą įvadą apie nuo rudens vedamą savanorių programą pateikė savanorių pasiruošimą koordinuojanti ir į Lietuvą juos lydinti D. Čyvienė. Net aštuoniolika vyresnių klasių moksleivių pradėjo ruoštis savanoriavimui VVM remiamuose centruose. Jaunimas pasitarimams, paskaitoms bei užduotims susirinks maždaug penkis kartus prieš išvykstant į Lietuvą birželio mėn. pradžioje. Pirmajame susitikime dalyvavo ir jų tėvai. Jie dalyvaus ir paskutiniajame gegužės mėn. susitikimuose jaunimui suteikiama proga pajusti savanorių komandos dvasią, jie mokėsi ir dar mokysis, pvz., iš pedagogės Viktutės Siliūnienės rizikos grupės šeimų vaikų elgesio bruožų, iš socialinės darbuotojos Daivos Piščikaitės – savanoriavimo iššūkių bei patirties iš jos ilgametės patirties savanoriaujant Jamaikoje.

Daina priminė, kad Lietuvoje jaunimas atstovaus išeivijos jaunimui ir bus jo ambasadoriai. Jie dirbs šešiuose organizacijos remiamuose centruose ir netrukus sužinos, kur jie konkrečiai savanoriaus. Penkiolika jaunuolių dalyvavo ir vasario 10 d. popietėje, trumpai pristatė savo lūkesčius apie savanoriavimą Lietuvoje, o viena dar prisijungė telefonu iš Kalifornijos. Kai kurie jaunuoliai prisiminė savo brolių ar seserų ankstesnę patirtį savanoriaujant Lietuvoje VVM programose, kiti pasakojo apie savo patirtį su jaunaisiais ateitininkais ir skautais ar dirbant lituanistinėje mokykloje. Štai ištraukos iš kelių pasisakymų.

„...Mano brolis savanoriavo Lietuvoje prieš dvejus metus ir iš jo pasakojimų ir patirties supratau, kad vaikams, kurie ateina į dienos centrus Lietuvoje, rei-

Į susirinkusius jaunuolius – būsimus savanorius ir kitus popietės dalyvius kreipėsi Ramunė Kubiliūtė.

kalinga pagalba ir ‘Vaiko vartai į mokslą’ savanorių programa yra gera proga tiems vaikučiams padėti...” (Ieva)

„Aš noriu savanoriauti Lietuvoje, nes man patinka dirbti su vaikais... Aš noriu parodyti vaikams, kad jie yra svarbūs ir yra tokie patys kaip ir mes”. (Julia)

„Aš noriu padėti savo tėvynei Lietuvai. Noriu skristi ne kaip turistė... bet kad galėčiau padėti lietuviams vaikams. Noriu parodyti jiems, kad mes juos mylime. Bus sunku, bet šitas darbas padarys mane laimingą ir leis man tuo pasididžiuoti. Šitos vasaros aš niekad nepamiršiu”. (Victoria)

„...Kai aš buvau maža, visas vasaras praleisdavau pas močiutę Lietuvoje. Tai yra geriausi mano vaikystės ir jaunystės prisiminimai. Darbas su ‘Vaiko vartai į mokslą’ suteikia man galimybę prisidėti, kad ir kiti vaikai Lietuvoje turėtų išsimintą vasarą. Aš suprantu, kad ne visi vaikai Lietuvoje turi tas pačias sąlygas, kaip aš turėjau pas močiutę, bet aš įsitikinęs, kad mano meilė ir patirtis dirbti su vaikais paliks jiems didelį įspūdį ir gerus prisiminimus...” (Aistė)

„...Aš noriu keliauti ir dirbti Lietuvoje kaip ‘Vaiko vartai’ savanoris dėl kelių priežasčių. Pirma, aš noriu gerinti savo lietuvių kalbą. Antra, aš noriu išmokti daugiau apie savo kultūrą ir savo tautą. Trečia, aš noriu padėti šioms nusikurdintiems vaikams. Mūsų Dievas nori, kad mes naudotume tai, ką Jis mums davė, ir mes turime padėti tiems, kuriems reikalinga mūsų pagalba. Šitos vasaros aš niekada nepamiršiu”. (Lukas)

„Būdama įvaikinta Lietuvoje aš turėjau progos bendrauti su vaikais, kurie neturi meilės ir tokių galimybių kaip mes Amerikoje... Savanoriavimo galimybė prijungs mane prie mano praeities, aš galėsiu parodyti meilę vaikams Lietuvoje”. (Kristina)

Popietę baigėsi keliais dalyvių klausimais, kurie rodė susidomėjimą savanorių programa. Buvo atsakyta, kuriuose miestuose jaunuoliai dirbs: Vilniuje – 2 centruose, Kaune, Varėnoje, Rumbonyse (Alytaus rajone), Šateikiuose, Žemaičių Kalvarijoje. Teirautasi, kiek jaunimo dirbs viename centre. Ne po vieną, o po du, tris, keturis. Jaunimui savaitgaliai bus laisvi pabendravimui su giminėmis ir pan., nebent centras, kuriame jie savanoriaus, organizuos kokį renginį ar išvyką. Buvo palinkėta savanoriams sėkmės, o dalyvaujantys buvo pakviesti atvykti į organizacijos renginį, paklaustyti metinio pranešimo kitais metais ir išgirsti savanorių įspūdžius iš šios vasaros.

Po oficialiosios dalies popietės dalyviai vaišinosi organizacijos narių suneštomis vaisėmis, apžiūrėjo standus su veiklos nuotraukomis ir bendravo su savanoriais, valdybos bei tarybos nariais bei vieni su kitais.

VVM inf.
www.childgate.org

LIETUVĄ

Filmui „Kelionės namo” – šilti pirmųjų žiūrovų vertinimai

R. Rakauskaitė po filmo premjeros Kauno „Romuvos“ kino teatre.

A. Vaškevičiaus nuotr.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Vasario pradžioje Vilniuje ir Kaune buvo surengtas jau dvilyktasis tarptautinis moterų filmų festivalis „Šeršėliafam“, šiemet pakvietęs kalbėti apie socialinius, politinius ir asmeninius pokyčius. Jo atidarymo metu Vilniaus „Pasakos“ kino teatre buvo paskelbta Metų kino moters apdovanojimo laimėtoja ir įvyko Ramunės Rakauskaitės režisuoto dokumentinio filmo „Kelionės namo“ premjera. Šio filmo premjera bei susitikimas su jo kūrėja po kelių dienų vyko ir Kaune, „Romuvos“ kino teatro laikinojoje salėje.

Išrinkta Metų kino moteris

„Festivalis prasidėjo kaip platforma rodyti moterų režisierių darbus. Per šį laiką situacija šiek tiek pagerėjo, ir moterų režisierių filmai rodomi ir kituose festivaliuose. Kodėl vis dar verta rengti šį festivalį? Specialistai pabrėžia – nors pilietinių iniciatyvų, kylančių iš žmonių ir iš verslo vis daugėja, situacija iš esmės negerėja. Lyčių lygybės indekse per dešimtmetį pasitūmėjome tik vienu procentu. Taigi ‘Šeršėliafam’ vis dar yra vietos. Ir taip, mūsų festivalis jau nebėra vien kino festivalis. Festivalio filmai yra atspirties taškas kelti klausimus ir kalbėti apie problemas”, – kintančią festivalio viziją aiškino šio festivalio vadovė Andrė Balžekienė.

Jau septintus metus festivalyje pagerbiamos aktyviai kino kūrimo ir sklaidos procese dalyvaujančios moterys. Kaip ir anksčiau metų kino moterį slapta balsavimu rinko kino industrijos profesionalai, o žiūrovai buvo kviečiami atiduoti savo balsus ir išrinkti Publikos simpatijų prizo laimėtoją. Šiemet žiūrovų ir kino profesionalų balsai sutapo – Metų kino moterimi išrinkta Marija Kavtaradzė, kurios pirmo ilgametražio vaidybinio filmo „Išgyventi vasarą“ pasaulinė premjera įvyko 43-jame Toronto tarptautiniame kino festivalyje Kanadoje. Talino kino festivalyje šis filmas buvo pripažintas ge-

riausiu Baltijos šalių filmu.

Festivalio atidarymo filmu šiemet pasirinktas Ramunės Rakauskaitės režisuotas dokumentinis pasakojimas „Kelionės namo”, jautriai ir šmaikščiai parodantis pirmąsias Amerikos lietuvių patirtis grįžus aplankyti okupuotą tėvynę.

Filmas ekranus pasiekė anksčiau nei planuota

Kino režisierė jau anksčiau yra pasakojusi, kad susižavėjo Amerikos lietuviais, vadinamaisiais dipukais daugiau nei prieš dešimtmetį, kai pati gyveno ir dirbo Čikagoje. Ilgai brendusi mintis sukurti filmą įgavo pavidalą, režisierėi atradus įdomios filmuotos medžiagos.

„Taip, į Ameriką tada išvažiavau tarytum neilgam, bet taip jau atsitiko, kad praleidau ten penkerius metus. Žinoma, kad sugrįžau į Lietuvą, nes visada žinojau, kad grįšiu”, – po filmo premjeros Kaune „Draugo” korespondentui sakė režisierė.

Pasak jos, labai smagu, kad būtent šis filmas buvo pasirinktas festivalio atidarymui, tačiau tai priklausė ne nuo jos pačios, o nuo prodiuserių. Kai pernai metams baigiantis režisierė viešėjo Čikagoje, tada sakė, kad naujasis filmas „Kelionės namo” pasirodys šių metų pavasarį, bet taip jau atsitiko, kad jį pirmieji žiūrovai Lietuvoje pamatė anksčiau, vasario pradžioje.

„Filmas jau buvo baigtas, tad jis ir parinktas festivaliui. Dabar ‘Kelionės namo’ pradės savo kelionę po Lietuvą, čia jį galės pamatyti įvairių miestų gyventojai, o ateityje planuojame jį parodyti į Amerikoje”, – teigė režisierė.

Nepaprastos JAV lietuvių patirtys tėvynėje

„Draugo” korespondentui ji pasakojo, kad filmas labai šiltai buvo priimtas ir Vilniuje, „Pasakos” kino teatre, kur žiūrovai ir juokėsi, ir nuoširdžiai plojo, ir stebėjosi, matydami, kokių neeilinių išgyvenimų turėjo į sovietinę Lietuvą atvykę Amerikos lietuviai. Įdomiai apie tai pasakojo Kimo Arbas, rašytojos Alės Rūtos anūkas, kuriam įstrigo tada čia visur stovėję Lenino paminklai arba Teresė Boguta, kuri šypsodamasi prisiminė, kaip aštuonias valandas skrydžio atgal į Ameriką iš Lietuvos metu ant kelių laikė gimininių dovanotą didžiulį šakotį, o paskui grįžusi jį valgė po gabalėlį gal dvejus metus...

Labai įdomus filme ir gerai Čikagoje žinomo gydytojo Petro Kisieliaus pasakojimas, įdomiais prisiminimais pasidalino Henrieta ir Indrė Vepštas, taip pat Lietuvoje sovietmečiu likusią savo motiną lankęs Kornelijus Jazbutis, kalbėjo ir Daina Čyvienė. Visi jie turėjo ką prisiminti ir papasakoti, bet tuos prisiminimus nelengva atpasakoti – tiesiog reikia pažiūrėti patį filmą.

Paklausta, kaip rinkosi savo herojus šiam filmui R. Rakauskaitė sakė, kad dalis jų yra jos draugai, kitus surado per pažįstamus. Ne visus spėjo pakalbinti – kai kas per filmo kūrimą, kuris tęsėsi kelerius metus išėjo Amžinybėn. Buvo smalsu, ar nebandė reži-

sierė pakalbinti iš šviesios atminties dailininkės Magdalenos Birutės Stankūnienės, kuri į Lietuvą važinėjo nuo 1969 metų ir grįžusi sulaukdavo visokių vertinimų, ne kartą buvo kaltinama, kad bendrauja su okupuotos šalies žmonėmis.

„Taip, žinojau apie jos keliones į tėvynę, norėjau pakalbinti dailininkę ir jai skambinau telefonu, bet tada ponė Magdalena man pasakė, kad blogai jaučiasi, skauda kojas ir negali filmuotis. Netrukus po to išgirdau, kad ji mirė, tad filme jos nepamatysime”, – apgailestavo R. Rakauskaitė.

Filme yra ir labai įdomių filmuotų kadru iš DP stovyklų, kurių žiūrovai dar nebuvo niekur matę. Režisierė paaiškino, kad tuos kadrus, labai pagyvinusius filmą, teko pirkti iš Vokietijos ir Italijos archyvų. Itin įdomi ir medžiaga, kurią nufilmavo patys Lietuvoje tada lankęsi Amerikos lietuviai, bet tokios medžiagos nėra daug.

Juostoje dėmesys skirtas ir „Atominio bunkerio” muziejui Kaune bei jo įkūrėjui Juliiui Urbaičiui, kuris padėjo neseniai įkurti KGB Spy muziejų New Yorke („Draugas”, sausio 29 d.). J. Urbaitis „Kelionėse namo” pasakoja, kokias sekimo priemones prieš į Lietuvą atvykusius svečius iš JAV tada naudojo KGB, kokį išradingumą demonstravo.

Nukentėjo nuo ultrapatriotų

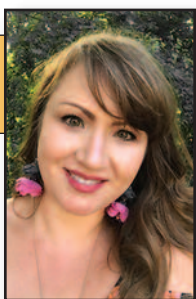
Išties okupuotoje Lietuvoje apsilankę tautiečiai grįžę turėdavo atlaikyti puolimą iš ultrapatriotiškai nusiteikusių lietuvių, kurie buvo įsitikinę, kad su okupuota šalimi ir jos žmonėmis negali būti jokių ryšių. Gerai žinomi visuomenininkai Birutė ir Vytautas Zalatoriai filme pasidalino įspūdžiais, kaip tie patriotai Amerikos lietuviai vertino tuos, kurie važiavo į okupuotą tėvynę – šiai šeimai paštu buvo atsiųstas vokas su kūju ir pjautuvu papuošta raudona vėliava, kurį jie išsaugojo ir parodė filmo kūrėjams. Be to, vieną naktį raudonai buvo nudažyta Zalatorių gyvenamojo namo siena, o jų dukrų mokykloje buvo klausinėjama, ar jos ne komunistės.

Filmo idėja R. Rakauskaite kilo prieš ketverius metus, kai ji sužinojo, kad yra išlikę filmuotos medžiagos iš to metų kelionių į sovietinę Lietuvą. Ta medžiaga ją labai sudomino ir savo vaizdais, ir spalvomis bei išskirtine kino kokybe. Pats filmo kūrimas tęsėsi dvejus metus.

Prieš filmo premjerą žiniasklaidai Lietuvoje režisierė pasakojo, kad ji skaitė atsiminimus, domėjosi, nes emigracijos temos jai yra labai įdomios. Ji teigė puikiai žinojusi, kad to meto juostose bus filmuota iš esmės dvejomis kryptimis. Pirma – tai nostalgijos vaizdai: gamta, trobelės, grybai, uogos, kaimas, bakūžės, kryžiai ir t.t. Antra kryptis – tai, kas iš tiesų juos stebino – sovietmečio ženklai. Vėliau viename interviu filmo herojė (tai nepateko į filmą) sakė: „Kai žiūriu filmuotus vaizdus, ir savo, ir kitų žmonių, atrodo, kad tai vieno ir to paties žmogaus [filmuoti] kadrai. Pas visus – tas pats”.

Po filmo jo žiūrovai sakė, kad šią temą galima būti pratęsti, dar labiau išplėtoti, apimti, pavyzdžiui, Detroito ar kitų miestų lietuvių. Kai kam filmas pasirodė per trumpas, nes trunka tik gerą valandą, bet režisierė paaiškino, kad ji norėjo sukurti tokį koncentruotą pasakojimą ir viską iš esmės pasakyti trumpiau. Anot jos, tai ir filmas apie negrįžtamai praėjusį laiką, nes laikai bei vaizdai pasikeitė ir šandien aplinkybės jau visai kitos.

Nukelta į 11 psl.

Parengė Loreta Steffens

MADOS SKRYNIA

AVALYNĖS ISTORIJA

LORETA STEFFENS

Nežinau moters, kuri neturėtų mažiausiai dešimtys batų porų. Pradedant nuo patogių vasarinių šlepečių ir baigiant dizainerio Christian Louboutin sukurtais „meno kūriniais“. O juk viskas prasidėjo iš praktinio ir realaus poreikio apsaugoti savo pėdas. Šis, atrodo, toks elementarus žmogiškas poreikis tapo sparčiai augančia pramone, kurioje svarbus tapo ne tik funkcionalumas, bet ir dizainas. Visa tai atsispindi ilgoje ir įdomioje avalynės istorijoje. Anksčiau gaminta vietos amatininkų, šiandien avalynė yra fabrikinės industrijos bei garsių dizainerių kolekcijų dalis, skaičiuojanti kasmet milžiniškas pajamas visame pasaulyje. Avalynės istorija – ypač turtinga. Keičiantis epochoms būta visko.

APAVUI TIKO IR ŠIENAS, IR PALMIŲ LAPAI...

Avalynės istorijoje nėra vienos poros batų, kaip atspirties taško, pagal kurį būtų galima datuoti batų atsiradimą. Taip yra todėl, kad skirtingam klimatui reikėjo skirtingos avalynės, skirtinguose regionuose augo ir gyveno skirtingos medžiagos ir gyvuliai, iš kurių odos buvo siuvama avalynė. Šiauriniuose regionuose vyravo avalynė iš storos odos, pašiltinta kailiu bei šieniu, kai tuo tarpu pietų regionuose vyravo sandalai, pagaminti iš palmių lapų ar papiruso pluošto. Nepriklausomai nuo klimato, apavas žmogui buvo reikalingas, kad pėdą apsaugotų nuo aplinkos poveikio.

Daugelis pokyčių ir naujų ištobulintų avalynės tipų atsirado Tautų kraustymosi (IV–VI a.) bei Kryžiaus žygių laikotarpiu (XI–XIII a.), kuomet europiečiai žygiavo į rytus. Tuomet Europą užplūdo egiptietiški sandalai, smailianosiai bateliai, netrukus atsirado kulniukas, ir taip pradėjo kurtis vakarietiška avalynė, kuri dvasingame ir griežtame Viduramžių pasaulyje buvo avima priklausomai nuo visuomenės sluoksnio. Ryškiausios mados klestėjo Italijoje ir Ispanijoje, šalyse, kuriose buvo išikūrę stipriausi Europos jūros uostai bei sparčiai vystėsi amatininkų cechai, pirkliai, radosi pirmieji finansiniai centrai, tad čia buvo tikras avalynės ir apda-

Ankstyvasis apavas Pinterest ir kitų šaltinių nuotraukos

rių mados lopšys. Šių laikų avalynės mados kūrėjai žvelgia į praeitį, iš kurios semiasi kūrybos bei ieško naujų idėjų. Avalynės gamybos metodai, siuvimo konstrukcijos, odos plovimas, deginimas ir gaminių dažymas beveik nepasikeitė nuo XIX a. pabaigos.

SANDALAI AVIME IKI ŠIOL

Na, o dabar siūlau pažvelgti iš arčiau į avalynės madą skirtingais istorijos laikotarpiais. Ispanijos urvuose atrasti raiziniai, sukurti daugiau nei prieš 15 000 metų, vaizduoja žmones oda ir kailiais apvyniotomis kojomis. Jau beveik 5000 metų mūsų protėviai dengė kojas šiaudais ar negyvų gyvūnų odomis. Sandalai – tai ne šiaip senovės indėnų genčių avėti batai, tai seniausias pasaulyje avalynės modelis. Amerikoje atlikti archeologiniai kasinėjimai paro-

dė, kad daugiau nei prieš 8 tūkst. metų indėnų žemdirbių tauta anasaziai avėjo ne ką kita, bet sandalus. Tiesa, tuomet pinti ir austi batai, sujungti V formos dirželiu, buvo kiek kitokie, tačiau nedaug skyrėsi nuo šiandienos modelių. Ploni dirželiai ir prie kojos prigudęs padas vis dar išliko populiarius.

Vakarų kultūroje sandalų pirmtakais laikomi Egipto faraonų batai, kurie vertinti kaip valdžios simbolis. Savo sandalus faraonas palikdavo ant sosto, kai nuo jo nulipdavo, o mumifikuojant sandalai buvo paliekami ant faraonų kojų. XVIII dinastijos Egipto karalienės Thutmose III mumija rasta su auksiniais sandalais. Egipte šie batai buvo elito ir galios išraiška. Tuo tarpu senovės Graikijoje sandalai tapo neišvengiama civilizacijos išgyvenimo sąlyga. Tvirtas padas ir odiniai įsiuvai padėdavo apsaugoti nuo akmeninio reljefo, o aukštai kryželiu suvarstyti raišteliai užtikrindavo patogumą tiek kareiviams, tiek paprastiems miesto gyventojams. Austrijos ir Italijos pasienyje Alpių ledams nutirpus rastas natūraliai mumifikavęsis akmens amžiaus žmogus, miręs 3300 m. prieš mūsų erą, dabar žinomas kaip „Alpių keliautojas“, avėjo iš meškos odos pasiūtą apavą, kurio viršutinė dalis buvo pintas tinklėlis iš liepos karnos, uždengtas elnio oda ir prikištas šieno. Anksčiau apavų technologijos logika buvo labai paprasta: mažiau siūlių – sausesnės kojos.

Kinietiškas batelis

Kinijoje grožio kanonas ir tradicija ilgus dešimtmečius buvo – auksinio lotoso pėdutės, kurios labiausiai paplito X–XI a., kuomet buvo sulaužomi kojų pirštai ir sulenkiami taip, kad suvyniojus tilptų į specialius batukus. Maža pėdutė – tikras grožio idealas Rytų pasaulyje.

Klasikinės antikos laikai žymimi Graikijos ir romėnų kultūros laikotarpiu, kuomet suklestėjo ir prasidėjo ankstyvasis avalynės gamybos etapas. Jos rados ir vystymosi fragmentai išliko tapyboje ir piešiniuose. Pirmoji ir viena populiariausių romėnų ir graikų avalynė buvo sandalai, kurie, kitaip nei egiptiečių, buvo ilgi, siekiantys blauzdas ir turintys daug raištelį. Abiejose šalyse avalynė nebuvo skirta vyrams ir moterims, ją vienodai avėjo visi. Nors, tiesa, tam tikrų išlygų buvo. Graikijoje sandalus avėti galėjo tik laisvi piliečiai, kad juos būtų galima atskirti nuo vergų. Senovės romėnams rūbai ir apavas buvo galios bei civilizacijos simboliai, todėl apranga buvo dėvima pagal sluoksnį ir padėtį visuomenėje. Kaip pavyzdys: romėnų karininkai avėjo sandalus; kuo daugiau raištelį turėjo sandalai ir kuo buvo plonesnis padas, tuo aukštesnio rango karininkas jis buvo. Sandalai ilgai buvo dominuojantis Europos apavas, skirstytas į dvasininkų, karių, elito bei valstiečių stilius. Keltų žemėse atsirado ir patogių išspiriamų vyžų, kurios buvo prastuomenės bei valstiečių apavas.

STILIŲ ĮVAIROVĖ PER AMŽIUS

Viduramžiais Šiaurės ir Centrinėje Europoje buvo gaminami odiniai batai, kurie buvo išverčiami į kitą pusę ir susiuvami su bato padu. Tai beveik besiūlė konstrukcija, kurios siūlės lieka bato viduje ir taip apsaugo ir sutvirtina batą, tačiau šią konstruk-

ciją buvo galima naudoti tik iš minkštos ir lanksčios odos. Šios avalynės privalumas – kad batus buvo galima avėti skirtingais metų laikais – šaltuoju metų periodu įsidedant šieno ar gyvūno kailio.

Gotikos laikotarpiu suklestėjo neįprasta avalynė ilgais smailiais galais, vadinta „pulenais“. Kai kurių noselės ilgis siekdavo net iki pusės metro. Avalynės noselės ilgis reiškė statusą, tačiau kai kurios buvo tokios ilgos, kad jas specialiais raišteliais reikėjo priišti prie blauzdos. Tokia avalynė buvo gaminama iš prabangių medžiagų – aksomo ir dekoruojama puošniomis detalėmis.

XVII a. itališkos „platformos“

Venecijoje Renesanso metu atsirado „Galošes“ – batai su aukšta platforma ir greitai išplito visoje Europoje, ypač buvo mylimi Italijoje ir Ispanijoje. Galošės buvo dėvimos kaip šlepetės, tačiau apdovanojo savininką didesniu ūgiu. Jie buvo pagaminti iš medžio, buvo dažyti ir auksuoti. Kai kurie iš jų buvo inkrustuoti „perlamutro motina“ ir kitais brangiaisiais akmenimis arba padengti oda ar aksomu. Renesanso laikais, kai klestėjo amatai, avalynė buvo lengva įsigyti – jos būta be galo daug.

Karalienės Elizabeth I laikotarpio avalynė buvo daugiausia gaminama iš plonos ir minkštos odos, bet kokybė priklausė nuo kainos. Pagal specialius užsakymus batai buvo siuvami iš aksomo, satino, šilko ar brokato, bet skirti tik turtingiesiems. Tada atsirado visiems prieinama kamštiena, arba paprastas kamštelis, iš kurio buvo pagaminta pirmoji kulno forma. Batai su kamščio kulnu tapo labai populiari. Nauji kulniukai buvo pagaminti iš kamštienos arba iš medžio, bet uždengti tuo pačiu audiniu kaip viršutiniai. Taip batai tapo prieinami visiems. Per šį laikotarpį moteriški batai buvo mažai matomi, nes buvo apdengti ilgų sijonų. Batai buvo gana minkšti, o žemas padas ir kulnas – ne daugiau kaip dviejų centimetrų. Karalienė Elizabeth labai didžiavosi savo didėlėmis kojomis, todėl pristatė naujo tipo sijonus, kurie buvo virš kulkšnies ir parodydavo ne tik ploną kulkšnį ir mažas kojas, bet ir papuoštus aukštakulnius. Taip, taip – būtent Elizabeth laikais Anglijoje pasirodė batų kulniukai. Batai visiškai prarado kojinems būdingą apvalumą ir tapo siauri.

Garsiosios Venecijos „šlepetės“

Prancūzijos karaliaus Liudviko XIV eros laikotarpiu, 1660–1715 m., batų moda aprėpė visą Europą ir pasiekė Naująjį pasaulį. Tuo metu buvo populiarios unikalios drabužių ir batų formos. Jei anksčiau vyrai dėvėjo tik juodus ir rudus batus, dabar tapo nepaprastai populiari baltos odos batai. Moteriški batai buvo gaminami iš aksomo, šilko ir satino. Labai populiarius tapo pynių formos ornamentas, naudojamas batų puošyboje. Karalius Saulė, tęsdamas nykštukinių aristokratų tradiciją, taip pat gėdijosi savo mažo ūgio. Istorija išduoda, kad monarchas daugeliui iš mūsų siektų vos ligi peties (jo ūgis tebuvo 163

Riteriški aulai traukia akį ir šiandien.

centimetrai), tad aukštakulniai buvo puikus būdas užmaskuoti šį fizinį trūkumą ir suteikti savo asmeniui papildomos didybės. Būtent Liudvikas XIV pirmasis sugalvojo aukštakulnius batus raudonais kulnais (o taip, tai visai ne Christian Louboutin atradimas) ir tokius kulniukus pavertė savo asmenine privilegija – tik aristokratai, itin artimi karališkajam asmeniui, gaudavo teisę avėti batelius raudonais kulniukais, o suklastojus šią privilegiją grėsė žiaurios bausmės: titulo netekimas, turto areštas ir keleri metai Bastilijos požemiuose. Taigi aukštakulnis batelis tapo ne tik mados, tačiau ir galios simboliu, tad nenuostabu, kad atžūsus Didžiajai Prancūzijos revoliucijai ir paplitus demokratiškoms idėjoms, aukšti kulniukai buvo nušluoti. Juk vien siekis atrodyti aukštesniam už kitą skambėjo labai nedemokratiškai, nemadingai ir netgi buvo pavojingas. Aristokratų galvos anuomet ritosi ne po vieną ir ne po dvi per dieną.

RANKŲ DARBUS PAKEITĖ MAŠINOS

Pirmoji didelė naujovė – lakuota oda – batų pasaulyje atsirado 1790 m. Iš pradžių tokie batai buvo skirti tik moterims. Antroji svarbi naujovė buvo dešinės ir kairės kojų batų atsiradimas. Dešinės ir kairės batai palaipsniui pakeitė tradicinius tiesius batus, bet labai nustebsite sužinoję, kad moterys šiems pokyčiams priešinosi ilgiau nei vyrai.

Išsiuvinėta XIX a. avalynė

Tačiau didžiausias proveržis batų mados istorijoje įvyko 1856 m., kai inžinierius Isaac Singer išrado siuvimo mašiną „Singer“, skirtą batams siūti. Visi šie išradimai kartu su naujomis idėjo-

mis gaminti serijinius drabužius batus padarė pigesnius ir labiau įperkamus.

Pirmasis pasaulinis karas dramatiškai pakeitė žmonių gyvenimo būdą. Gamyklose vyrus pakeitė moterys. Pasikeitė ir batų pobūdis. Populiariausi tapo sunkiosios kariuomenės batai. Ši tradicija tęsiasi ir dabar, o bendrovės „Dr. Martens“ kariški batai yra ne tik populiariausi tarp jaunimo, bet ir vieni iš brangiausių kariškų batų.

1892 m. JAV bendrovė „U.S. Rubber Company“ sukūrė modernų, patogų, gražų drobinių sportinių batelių modelį, turintį guminį padą. Taip atsirado „The Keds“ – kedai. O po beveik 25 metų, išstobulinus ir užpatentavus „The Keds“, pradėta masinė jų gamyba. Nuo 1940 m. vidurio itin ryškiai pastebima sportinės avalynės ir aprangos revoliucija, galutinai užbaigusi damos ir džentelmeno erą. Įsikaraliavo patogumas, stilius, improvizacija ir kūryba.

50-ųjų modeliuose pirmą kartą pasirodė stilistinis kulnas – aukštas, lieknas su įmontuotu metaliniu smaigaliu. Karo metu populiarī oda buvo palaipsniui pakeista sintetinės kilmės medžiagomis. 1958 m. moteriški batai buvo pagaminti iš odos ir audinių, o šešiasdešimtų metų pabaigoje dauguma avalynės buvo pagaminta iš įvairių medžiagų ir ne vien tik odos. Su mini

XX a. vidurio reklaminis plakatas

sijono išradimu pasirodė ir madingi batai. Septintajame dešimtmetyje batai su viršutinėmis siūlėmis užleido vietą batams, kurie aptempė blauzdas ir buvo pavadinti „batais – kojineimis“. „Go-go“ batai buvo viena iš labiausiai įsimintinų mados tendencijų 1960-aisiais – jie pasižymėjo labai aukšta pakulne. Šie batai tapo neatskiriama dalele jaunos moters garderobe. Taip

1970-ųjų mados

prasidėjo hipių epocha. Šiam laikotarpiui būdingus batus sunku apibūdinti trumpai – gėlių vaikai, hipiai, vaikščiojo basi, dėvėjo paprastus sandalus ir mokasinus, kuriuos kartu su

Dr. Martens batai

spalvingais drabužiais išgydavo retro parduotuvėse.

Spalvų ir audinių pasirinkimas per šį dešimtmetį buvo labai ribotas. Batų gamybai ir dekoravimui buvo naudojama plastikas, oda, audinys, medienos gaminiai ir daugybė kitų keistų medžiagų. Per šį laikotarpį labai mažai batų buvo pagaminta iš paprastos odos. Labai populiarī tendencija buvo kelių spalvų ir medžiagų vienijimas – „tie dye“.

PASTARŲJŲ DEŠIMTMEČIŲ SVYRAVIMAI – NUO PATOGUMO IKI BATŲ „DURKLIŲ“

Atėjus 80-iesiems labai išpopuliarėjo sportiniai batai. Vakarų devintojo dešimtmečio teniso batai tapo šimtais skirtingų stilių ir prekių ženklų, kurių kiekvienas turi savo ypatingą dizainą. Žmonės pajuto, kad tokie batai ne tik patogūs, bet ir sveiki. Būtent tada atsirado ortopedinės avalynės koncepcija, kuri sumažino kojų nuovargį ir leido žmonėms judėti greičiau ir ilgiau.

Devintajame dešimtmetyje atsirado tokios medžiagos kaip mikropuluoštas ir įvairios sintetinės medžiagos, tinkamos naudoti batų gamyboje. Pats procesas irgi išstobulėjo – atsirado kompiuterinis siuvinėjimas ir kiti nauji batų dekoravimo būdai. Tai jau buvo sudėtingesnės batų dekoravimo galimybės, naudojamos ir masinei rinkai. Aplinkosauga tapo labai svarbi avalynės gamybos tema, o tokios kompanijos kaip „Timberland“ ir „Rockport“ specialiai sukūrė batus tiems, kurie mėgsta vaikščioti tik avėdami natūralias medžiagas.

Avalynės madų bumas prasidėjo XX a. antroje pusėje, kai išgalėjo Amerikos popkultūra, siejama su noru išsiskirti. Atsirado įvairių konstrukcijų, įvairių spalvų avalynės modelių. Dar XX a. pradžioje avalynė buvo pritaikyta džentelmeno ar damos įvaizdžiui. Tokia avalynė – prabangi ir kokybiška. Antroje šio amžiaus pusėje kokybė pradėjo smukti, imta žaisti mada: grožis, nauji priedai, konstrukcija – svarbiausia išsiskirti. Avalynės ilgalaikiškumas, deja, buvo nustumtas į antrą vietą.

Iki 1997 m. „Haute couture“ gamintojai nusprendė, kad grįžti į madingų modelių avalynę būtų nepaprastai moteriška. Į podiumus grįžo sandalai, ploni kulniukai ir vidutinio aukščio kulnai. Vis dėlto aristokratiški sluoksniai ne taip lengvai iš savo baltų rankų paleido mados vadžias.

Prancūzijos revoliucijos laikotarpiu mada tapo slapta simboline kalba: pavyzdžiui, į madą atėjusios aksomo

juostelės, rišamos ant kaklo (šiandieninių populiarių „chokerių“ pirmtakės), reiškė užuojautą ir solidarumą nukirsdintiems aristokratams, o baleto batelius primenančios kurpaitės, pakeitusios kilminguosius aukštakulnius, toliau priminė buvusią monarchijos šlovę – juk baletas buvo mėgstamiausia Prancūzijos karalių dvaro pramoga. Vis dėlto aukštakulniai iš pagrindžio negrįžo ligi pat XX a., o sugrįžę tapo išimtinai moteriška užgaida. Pradėtos kurti legendos apie moteriškiausią apavą – aukštakulnį batelį – sumaišė istorijos puslapius, ir daugelis pamiršo karingą bei šlovingą šio apavo istoriją.

Šiandieninių aukštakulnių tėvu drąsiai gali būti vadinamas mados namų „Dior“ batų dizaineris Roger Vivier – jis 1955 m. pasauliui pristatė pirmuosius *stiletto* tipo aukštakulnius. Bateliai pavadinimą gavo iš senovinio lotyniško žodžio, kuriuo buvo vadina mi neilgi, briaunoti ir nepaprastai aštrūs durklai. Tai, kad atsirado *stiletto* bateliai, didžiulės įtakos turėjo ir plastiko išradimas, mat pasitelkus metalo ir plastiko derinį, „Dior“ mados namams

Louboutin „durklai“

pavyko sukurti ploniausią ir aukščiausią kulniuką, pajėgų atlaikyti šiuolaikinės merginos gyvenimo tempą.

Įdomi ir intriguojanti avalynės istorija, kurioje jaučiamas stiprus visuomenės pasidalijimas į klases, skirtingų epochų skirtingos mados, kurios keitėsi kas kelis dešimtmečius ar net šimtmečius, o ne kiekvieną sezoną, kaip yra įprasta mums. Buvo metas, kai moterys negalėjo avėti batelių su kulniuku, vergai iš viso neturėjo apavo, kad juos būtų galima atskirti, o kilmingieji konkuruodavo, kurio bateliai dailesni ir įmantresni. Ir šiandien

Papūgėlės narvelis? Beprotingos platformos

laisvoje rinkoje ir visuomenėje, kuri nėra suvaržyta ir apribota žmogaus teisės varžančių įstatymų, galime avėti tai, ko geidžia mūsų širdis, galime žengti koją kojon su mada, rasti avalynę kiekvienai situacijai ir progai pagal nuotaiką ar aprangos kodą. Nustabus XXI a. ir technologinės galimybės leidžia mums turėti aukščiausios kokybės, patvarius ir stilingus batus, ir netgi ne vieną porą!

Parengta pagal [Wikipedia](#), [pane.lt](#), [ltli-fe.lt](#), [iliveok.com](#), [delfi.lt](#), [batai.lt](#)

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuva – vartai JAV dujoms į Europą

Vilnius (BNS) – Lietuva gali būti vartais JAV suskystintoms gamtinėms dujoms (SGD) į Europą, sako užsienio reikalų ministras. Pasak Lino Linkevičiaus, Lietuva jau yra importavusi du krovinius su JAV dujomis, todėl Klaipėdos uostas gali pasitarnauti, JAV tampant rimtu žaidėju Europos dujų rinkoje.

„Mes galime ne tik savo regione, bet ir visai Europai būti tam tikra pras-

me vartais, atveriančiais naujus tolius ir galimybes Jungtinėms Valstijoms būti rimtu žaidėju Europoje, dujų rinkoje, kas nepaprastai svarbu didinant diversifikaciją, didinant saugumą“, – sakė L. Linkevičius.

SGD terminalo operatorė „Klaipėdos nafta“ ir „Lietuvos dujų tiekimas“ pernai pasirašė bendradarbiavimo susitarimus su JAV SGD tiekėja „Freeport LNG“.

Siekia sumažinti Seimo narių skaičių

Vilnius (ELTA) – Seime įregistruotas nutarimas, kuriuo inicijuojamas referendumas – siūloma sumažinti parlamento narių skaičių nuo 141 iki 121.

Seimo narių skaičių mažinti reikia esą dėl šalyje mažėjančio gyventojų skaičiaus.

Referendumas dėl Seimo narių mažinimo būtų skelbiamas 2019 m. gegužės 26 d. kartu su Europos Parlamento rinkimais.

Šiuo metu galiojantis Konstitucijos 55 straipsnis nustato, kad Seimą sudaro 141 Seimo narys.

Svarsto sankcijas rusų televizijų kanalams

Londonas (ELTA) – Jungtinės Karalystės (JK) žiniasklaidos reguliuotojas „Ofcom“ svarsto įvesti sankcijas televizijos kanalų „NTV Mir Baltic“ ir „NTV Mir Lithuania“ transliavimo licenciją turinčiai bendrovei „Baltic Media Alliance Ltd“ (BMAL) dėl šališkumo.

„Tai yra jau šeštas kartas nuo 2014 m. lapkričio, kai licencijos turėtojas pa-

žeidė šališkumo taisyklės kanaluose „NTV Mir Lithuania“ ir „NTV Mir Baltic“. 2017 m. sausį mes susitikome su BMAL atstovais ir aptarėme atitikties šališkumo taisyklėms procesus, o BMAL patikino „Ofcom“ žinanti apie šališkumą reglamentuojančias taisykles“, – rašoma „Ofcom“ pranešime.

„Ofcom“ dėl Kremliaus ruporo RT transliacijų pradėjo iš viso 10 tyrimų.

Prokuratūra netirs M. Ivaškevičiaus romano „Žali“

Vilnius (BNS) – Prokuratūra paskelbė atsakiusi pradėti ikiteisminį tyrimą dėl rašytojo Mariaus Ivaškevičiaus romane „Žali“ išsakytų teiginių apie Lietuvos partizaninę kovą ir vieną jos vadovų – generolą Joną Žemaitį.

32 žmonių pateiktą prašymą pradėti ikiteisminį tyrimą išnagrinėjęs Vilniaus apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras nusprendė, kad nepadaryta veiksmų, turinčių nuskaldamos veikos požymių.

„Prokuroro nutarime atkreiptas pareiškėjų dėmesys ir į tai, kad saviraiškos ir kūrybos laisvė yra vienas iš esminių demokratinės visuomenės pagrindų. Nuosekliai plėtojamoje Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje yra pabrėžiama, kad ši laisvė taikytina ne tik informacijai arba idėjoms, kurios priimamos palankiai, laikomos neužgauliomis ar nevertomis dėmesio, bet ir toms, kurios įžeidžia, šokiruoja ar trikdo. Tokie yra pliuralizmo, toleran-

cijos ir liberalumo, be kurių nėra demokratinės visuomenės, reikalavimai“, – rašoma prokuratūros pranešime.

Prokuroras taip pat pažymėjo, kad vakarų demokratijos tradicijomis grindžiamoje visuomenėje literatūros kūriniuose autoriaus fantazijai ir jo naudojamoms meninės išraiškos priemonėms suteikta didelė erdvė, o literatūros kūrinio autorius turi teisę reikšti savo nuomonę visais, net ypatingai jautriais klausimais.

Tokių idėjų rašytojo Mariaus Ivaškevičiaus romane „Žali“, pasak prokuratūros, nėra.

Dėl romano „Žali“ buvusių politinių kalinių ir tremtinių organizacijos reikalavo atšaukti M. Ivaškevičiui skirtą Nacionalinę premiją.

Autoriaus pusėn stojo Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba, akcentavusi, kad žodžio ir apskritai kūrybos laisvė yra viena iš pamatinių žmogaus teisių.

Lietuviška įmonė finansavo ISIS?

Vilnius (BNS) – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba aiškinasi galimą neteisėtą paramą „Islamo valstybės“ (ISIS) gruputei per Vilniuje veikiančią įmonę.

Buvusio „Mosad“ vado Meir Amit vardu pavadintas žvalgybos ir terorizmo informacijos centras 2017 metais pavišino raportą apie Akhbar al-Muslimin tinklalapį, kuris siejamas su ISIS. Manoma, kad puslapyje galėjo būti renkama parama ISIS tikslų įgyvendinimui.

Aukojimo kriptovaliuta nuoroda vedė į Vilniaus bendrovės „Virtualios valiutos“ puslapį. Šios įmonės direktorius Dmitrijus Borisenka sakė, kad registruojant šį vartotoją įtarimų bendrovei nekilo, o vos gavus informaciją iš Lietuvos kriminalinės policijos biuro atliktas vidinis tyrimas ir pareigūnams perduoti užsakovo duomenys.

Paslauga, kviečianti aukoti Akh-

Įtariama, kad per įmonę Vilniuje buvo remta teroristinė organizacija ISIS. TV3 nuotr.

bar al-Muslimin tinklalapiui, veikė maždaug 10 dienų. Per šį laiką suaukota beveik 200 eurų.

Oficialiai teisėsaugos tarnybos neteikia jokios informacijos, susijusios su šiuo atveju, tačiau šaltiniai skelbia, kad atliekamas ikiteisminis tyrimas dėl teroristinės veiklos finansavimo ar rėmimo.

NATO privalo pasiruošti pasauliui be INF sutarties

Briuselis (ELTA) – Maskva toliau kuria branduolinį ginklą nešti galinčias raketas, pažeisdama dvišalę sutartį su JAV, ir aprūpino jomis kelis batalionus, išpėjo NATO generalinis sekretorius Jens Stoltenberg.

JAV ir NATO tvirtina, kad Rusijos raketos 9M729 (pagal NATO klasifikaciją – SSC-8) pažeidžia 1987 metais JAV ir Rusijos pasirašytą Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų (INF) sutartį. Vasario pradžioje Washingtonas paskelbė stabdantis išipareigojimus pagal sutartį, o po dienos tą patį paskelbė Rusija.

Washingtonas yra pasiruošęs per šešis mėnesius pasitraukti iš šios sutarties, nebent Rusija vėl pradės lai-

kytis sutarties ir sunaikins visas sutartį pažeidžiančias raketas.

NATO vadovas paragino Rusiją pasinaudoti „paskutine galimybe pasirinkti atsakingą kelią“, tuo pačiu pabrėždamas, kad NATO privalo pasiruošti pasauliui be INF sutarties.

J. Stoltenberg sakė, kad NATO nenori naujų ginklavimosi varžybų ir neplanuoja dislokuoti Europoje naujų raketų, tačiau pridūrė, kad reikia pasiruošti sutarties nutraukimui.

NATO aptariama, kokių veiksmų turėtų imtis, kad prisitaikytų prie pasaulio su daugiau Rusijos raketų ir kokių naujų priemonių reikės apsaugoti Europą nuo Rusijos raketų grėsmės.

Pasiektas kompromisas dėl JAV biudžeto

Washingtonas (ELTA) – Ginčė dėl JAV biudžeto demokratai ir respublikonai pasiekė „principinį susitarimą“. Neįvardytas Kongreso atstovas sakė, kad jis nenumato lėšų prezidento Donald Trump reikalaujamai sienai Meksikos pasienyje. Esą numatyta tik 1,37 mlrd. dolerių naujoms tvoroms.

Šių pinigų užtektų tvorai 55 mylių ruože. Ji būtų tveriamą Rio Grande pasienio regione Texaso valstijos pietinėje dalyje. Susitarimui dar turi pritarti baltieji rūmai. Tiesa, D. Trump saugumui Meksikos pasienyje reikalauja daug daugiau – per 5,7 mlrd. dolerių.

JAV prezidentas turi pritarti de-

rybininkų pasiektam susitarimui.

Ginčą dėl biudžeto JAV Kongrese įplieskė dideli nesutarimai dėl tvoros Meksikos pasienyje finansavimo. D. Trump tam reikalauja daugiau kaip 5 mlrd. dolerių, tačiau demokratai su tuo nesutinka. Šis ginčas sukėlė dalinį vyriausybės darbo uždarymą, kuris truko penkias savaites ir buvo ilgiausias JAV istorijoje. Sausio pabaigoje demokratai ir respublikonai susitarė dėl trijų savaičių pereinamojo laikotarpio biudžeto. Per šį laiką – iki vasario 15-osios – turi būti rastas kompromisas.

Jei iki vasario 15-sios biudžetas nebūs priimtas, daugybei federalinių institucijų vėl gresia uždarymas.

Maskva kaltės neprisiima už lėktuvo numušimą

Maskva (BNS) – Rusijos užsienio reikalų ministerija pareiškė, jog Maskva rengiasi trišalėms konsultacijoms su Australija ir Nyderlandais dėl reiso MH17 Malaizijos lėktuvo numušimo virš Rytų Ukrainos 2014 metais, tačiau už šį incidentą atsakomybės prisiimti neketina.

„Vis dėlto dėmesio centre bus ne ‘Rusijos juridinės atsakomybės už katastrofą pripažinimas’, o visa virtinė klausimų, susijusių su šiuo incidentu ir turinčių principinę reikšmę nustatant tikrąsias (jo) priežastis“, – pareiškė Rusijos URM atstovė Marija Zacharova. „Norėtusi gauti paaiškinimų, kaip tyrime naudojami ir įvertinami duomenys, kurių Rusija dideliais kiekiais perdavė ir tebeperduoda Nyderlandų pusei“, – kalbėjo M. Zacharova.

Iš Amsterdamo į Kuala Lumpurą skridęs laineris „Boeing 777“ 2014 metų liepos 17 dieną sudužo netoli prorusiškų Rytų Ukrainos separatistų bastiono Donecko. Žuvo visi 298 lėktuve buvę žmonės.

Gegužę Nyderlandai ir Australija tiesiogiai apkaltino Maskvą dėl oro bendrovės „Malaysia Airlines“ reiso

Tarptautinė tyrėjų komanda atsekė visą raketos gabenimo iš Rusijos į Ukrainą kelią. Nederlands Dagblad nuotr.

MH17 lainerio numušimo rusų gamybos raketa BUK virš prorusiškų separatistų kontroliuojamos Rytų Ukrainos 2014-aisiais.

Nyderlandų vadovaujama Jungtinė tyrėjų komanda (JIT) gegužės mėnesį priėjo prie išvados, kad raketa BUK-TELAR, kuria buvo numuštas reiso MH17 lėktuvas, buvo iš Rusijos 53-iosios priešlėktuvinių raketų brigados, išikūrusios Kurske. Raketa, pasak tyrėjų, su konvojumi buvo atvežta į Rytų Ukrainą. Tokioms išvadoms pritarimą išreiškė kitos Vakarų valstybės.

Du estai nuteisti už šnipinėjimą Rusijos naudai

Talinas (ELTA) – Estijos Harju apskrities teismas nuteisė už šnipinėjimą du šalies piliečius – 38 m. Denisą Metsavą ir jo 65 m. tėvą Piotrą Voliną.

D. Metsavui skirta 15 metų ir 6 mėnesių laisvės atėmimo bausmė, o jo tėvas praleis už grotų 6 metus.

Kaip sakoma kaltinamojoje išvadoje, D. Metsavas ir P. Volinas bendradarbiavo su Rusijos ginkluotųjų pajėgų generalinio štabo vyriausiąja žvalgybos valdyba (GRU), rinko jai vidaus naudojimui skirtą informaciją ir slaptus duomenis.

PATIRTYS

Vos kelios minutės sudominti darbdavį

Dažnam darbo ieškančiajam CV sukūrimas atrodo sudėtingas ir daug jėgų reikalaujantis procesas. Tuo tarpu darbdaviai vieno CV peržiūrai skiria vos kelias minutes, per kurias nusprendžia, tinkamas kandidatas ar ne.

Specialistai pateikia keletą patarimų, kaip paruošti patrauklų CV.

CV pavadinimas

Kuriant naują CV internetinėje sistemoje, atreipkite dėmesį į CV pavadinimą. Tai nėra niekam nesvarbus ir nematomas laukas. CV pavadinimas yra vienas iš pirmųjų dalykų, kuriuos pamato darbdavys. Pavadinimas gali lemti ar Jūsų CV bus peržiūrėtas, ar ne. Todėl rekomenduojame parašyti kelių žodžių frazę, kuri apibūdintų, koks specialistas esate. Pavyzdžiui, „Muitinės tarpininkas su 5 m. patirtimi“, „Ieškantis pardavimų vadovo darbo“, „4 kalbas mokantis aptarnavimo specialistas“ ar pan.

Saikingas CV ilgis

Atrankų specialistas ar darbdavys

vys prie vieno CV vidutiniškai praleidžia iki 2 minučių, todėl tikėtis, kad bus perskaitytas visas 4 puslapių „rašinėlis“ neverta.

Kita vertus, dažnai pasitaikantis skurdus CV irgi nėra tinkamiausias, t. y. minimi tik sausi faktai, be trumpo detalizavimo. 1–2 puslapiai yra pats optimaliausias CV ilgis.

Visi taip darome – pasiruošiame CV ir tą vienintelį siunčiame į visus (nors kiek patinkančius) skelbimus. Skirkite laiko ir pritaikykite CV kiekvienai darbo pozicijai. Pasiskaitykite apie įmonę, apie darbo pobūdį ir CV rašykite, akcentuodami tam konkrečiam darbui naudingą darbo patirtį, įgūdžius, asmenines savybes. Jumis tikrai susidomės.

Motyvacinis laiškas

Ne kiekvienas darbdavys susies kiekvieną Jūsų patirtį su darbe reikalingomis žiniomis. Nesidrovėkite ir trumpai paaiškinkite, kodėl vienos ar kitos Jūsų žinios bus naudingos būtent tame darbe. Kaip Jūs galite pritaikyti vieną ar kitą patirtį bei kodėl būtent Jūs būsite tinkamiausias kandidatas.

Naujinkite CV

Darbdavys, matydamas, kad Jūsų CV yra atnaujintas, t. y. surašyta naujausia patirtis, naujausi mokymai ir pan., supras, kad esate motyvuotas susirasti naują darbą.

Viršuje – esminė informacija

Dažniau darbdaviams yra svarbiausia Jūsų darbinė patirtis bei įgūdžiai, o ne namų adresas ar vidurinės mokyklos pavadinimas.

Po kontaktinių duomenų (vardo, pavardės, miesto, telefono numerio bei el. pašto) kelkite darbo patirties dalį, vėliau dalis pagal skelbimo pobūdį. Jeigu darbo pasiūlyme akcentuojamos kalbos ar kompiuteriniai įgūdžiai, tuomet surašykite juos. O tik paskui minėkite kitą informaciją.

Pasiekimai ir skaičiai

Akcentuokite pasiekimus, t. y. nepaprašinėkite savo darbinių funkcijų viename ar kitame ankstesniame darbe, o kalbėkite apie tai, ką pasiekėte ar padarėte naujo, įdiegėte ir pan.

Ypač teigiamai veikia įvairios skai-

tinės išraiškos. Tarkime įvykdėte pardavimo planą 120 proc., pritaikius Jūsų sistemą užsakymų skaičius padidėjo 2 kartus ir t. t.

Klaidos

Negalvokite, kad darbdaviai neatkreipia dėmesio į gramatiką ar skyrybą. Būtinai kelis kartus peržvelkite patys, duokite draugams ar pasinaudokite kompiuterinėmis/internetinėmis programomis, kurios pataisys galimas klaidas. CV – tai tarsi Jūsų vizitinė kortelė ar komercinis pasiūlymas, kuriuo „parduodate“ save. Kas norėtų samdyti neatsakingą, nekreipusį darbotoją, kuris netgi save pristato atmestina.

Nemeluokite

Visi šiek tiek pagražina savo CV, tačiau meluoti labai nepatartina. Jeigu ši informacija neišlįs pokalbio metu, darbo metu tikrai išaiškės. O tada ne tik susigadinsite reputaciją, bet ir galite netekti darbo.

Ir nepamirškite, svarbiausia bandyti ir Jūsų diena ateis!

Delfi.lt

Sprendimą „pirkti ar ne“ nulemia prekės dizainas

Kiekvienas prekės ženklas rinkoje susiduria su galybe konkurentų, todėl gamintojams ypač svarbu nuolat analizuoti rinkos pokyčius, stebėti kintančius vartotojų įpročius ir ieškoti naujų būdų, kaip patraukti pirkėjų dėmesį.

Atlikto tyrimo duomenimis, smegenys vaizdinę informaciją apdoroja net 60 tūkst. kartų greičiau nei tekstą, todėl prekės vizualią išvaizdą pirkėjai suvokia kaip prekės ženklo vertę kuriančią priemonę.

Kokie pokyčiai matomi rinkoje ir kaip keičiasi vizualios komunikacijos tendencijos komentuoja Lietuvos marketingo asociacijos lektorius ir „Brandbox“ agentūros vadovas Eriks Shultz.

„Tendencijos keičiasi dėl žmonių įgytos patirties. Kiekvienas prekių ženklas pasakoja savo istoriją, kuri gali būti nukreipta tiek į praeitį, tiek į ateitį, tačiau visada norima prisitaikyti prie aktualijų ir atitikti lūkesčius, kuriuos nori gauti pirkėjas. Visa aplinka, pokyčiai socialinėje kultūroje ir technologijų naujovės suteikia naujus įrankius, kuriais pasinaudoję specialistai gali papasakoti istoriją“, – sako Eriks Shultz.

Kiekvienas laikotarpis diktuoja vis kitokias tendencijas ir savitai veikia prekių ženklų komunikaciją. Po pasaulinės ekonominės krizės 2008–2009 metais, anot pasaulyje lyderiaujančios tyrimų agentūros „Millward Brown“ atliktų tyrimų, prekių ženklų vertė ėmė augti kasmet vidutiniškai po 6 proc., o praėjusiais metais šis skaičius išaugo net iki 12 proc. Tokį augimą ir žmonių susidomėjimą prekių ženklais sukėlė inovacijos, kurios vartotojams suteikė naujų galimybių, pvz. apsipirkti internetu ar prekių įsigyti mažesne kaina.

Anot „Millward Brown“, nors prekių ženklų augimą lemia daug faktorių,

Prekės vizualią išvaizdą pirkėjai suvokia kaip prekės ženklo vertę kuriančią priemonę. Reuters nuotr.

svarbiausia, kad ženklas taptų neatsiejama kliento gyvenimo dalimi. Nors klientams dabar itin svarbus prekių autentiškumas ir funkcionalumas, E. Shultz pabrėžia, kad svarbiausią vaidmenį atlieka vizualus vaizdas – prekės dizainas. „Niekada istorijoje dizainas nebuvo toks vertingas, kaip ekonominė jėga ar kultūra, tačiau dabar jo vertė didžiulė. Reikia kur kas atidžiau ir giliau žvelgti į prekės dizainą bei besikeičiančias vaizdinės komunikacijos tendencijas“, – sako E. Shultz.

Daugiau nei 70 proc. visų pirkimo sprendimų padaromi apsipirkimo metu, tad specialistų nuomone, reikia pamiršti nebeįdomius, niekuo neįsiskiriančius produktų dizainus.

Prekės dizainas – svarbus produkto atpažinimo ir įsiminimo elementas. Išskirtinio dizaino prekė patraukia nuolat skubančio vartotojo dėmesį ir išskiria jį iš kitų šalia esančių produktų.

Tyrimų duomenimis, kuriant prekės dizainą, reikia nepamiršti nė vieno kūrybos etapo: pirmiausia reikia sugalvoti, kaip pritraukti klientą, pranešti jam aiškia žinute, tada sukelti norą pirkti būtent tą prekę ir galiausiai – parduoti prekę. Kuriant dizainą reikėtų nepersistengti, nes nepamatuoti pažadai sukelia nepalankią vartotojų reakciją.

Klaipėda.diena.lt

Pokalbių mobiliuoju telefonu etiketas

Kada tinkamas laikas skambinti ir kada atsiliepti

Jei skambinate verslo klausimais, skambinkite tik darbo valandomis. Net ir asmeniniai skambučiai nemandagūs, jei skambinate vėlai vakare ar anksti ryte.

Jei skambinate mobiliuoju telefonu ir į jūsų pokalbį neatsiliepia, antrą kartą neskambinkite. Asmuo, kuriam skambinate gali būti užsiėmęs ir perskambins pamatęs praleistą skambutį.

Svarbu, ne tik žinoti, kada skambinti, bet ir kada atsiliepti. Per susirinkimus, paskaitas ar pamokas telefono garsą išjunkite ir perskambinkite po susirinkimo. Jei turite galimybę, galite įspėti žinute, kad perskambinsite vėliau.

Jokiu būdu negalima atsiliepti telefonu per darbo pokalbius, susitikimus su klientu ar formalų pokalbį su vadovu. Jei sulaukiate svarbaus skambučio per susirinkimą, mandagiai perspėkite kolegas, išeikite iš patalpos ir kalbėkite trumpai.

Stenkitės atsiliepti kuo greičiau, bet ne anksčiau dviejų signalų.

Žinokite, kaip atsiliepti

Jei atsiliepiate į verslo skambutį, neatsiliepkite žodžiu „alio“, nes jis tinka tik asmeniniams skambučiams. Siūloma pasisveikinti ir prisistatyti. Pavyzdžiui: „Laba diena, Petras Petraitis“. Arba „Laba diena, vadybininkas klaus.“

Gera pagalvokite, ar skambinti būtina

Patariama skambinti tik tuo atveju, jei jūsų skambutis yra laukiamas arba būtinas. Gera pagalvokite, gal geriau trumpą informaciją pranešti trumpąja žinute, o ne trukdyti asmenį skambučiu. Patariama nepiktnaudžiauti net asmeniniais skambučiais: be priežasties trukdyti šeimos narius ar draugus per pamokas, paskaitas ar darbo valandas – nemandagu.

Nekalbėkite per garsiai

Stenkitės kalbėti aiškiai, bet ne per garsiai. Jei ryšys bus prastas, pašnekovas pats paprašys kalbėti garsiau, bet jei rėksite į ragelį be priežasties, mandagus pašnekovas turės kantariai klausytis jūsų rėkimo.

Žinokite kada ir kaip atsakyti į trumpąją žinutę

Jei norite būti mandagus į trumpąsias žinutes atsakykite iš karto jas perskaitę. Reguliariai patikrinkite telefoną. Jei atsakyti į žinutę gerokai užtrukote, nepamirškite atsiprašyti.

Venkite nesolidžių skambučių ir SMS tonų

Rinkitės klasikinius skambinimo tonus, geriausiai tinka neatkreipiantys aplinkinių dėmesio, taip išvengsite gėdos, jei per rimtą susitikimą užgros pauglių mėgstama populiari daina.

Alfa.lt

Euro ir kitų valiutų santykiai (2019 metų vasario 13 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,88 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,62 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,67 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,14 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,60 €

Suvalkijos vaidmuo istorijos kryžkelėse

ANTANAS ŽILINSKAS

Po III abiejų Tautų Respublikos padalijimo, Suvalkija pateko Prūsijos valdžion. Ji buvo įvardinta kaip Naujosios Rytų Prūsijos dalis. Tuo metu Prūsija buvo viena pažangiausių, ekonomiškai besivystančių Europos valstybių. Tai paliko ženklą ir Suvalkijos europėjime. Ypač pagyvėjo miestai, patekė į prekybos kelius tarp Rusijos ir Prūsijos. Miestuose statomi mūriniai namai, tiesiamos gatvės, susirūpinta higiena, mokyklų steigimu.

Po Prancūzijos-Prūsijos karo, Suvalkija pagal Tilžės sutartį pateko į Neapoleono įkurtos Varšuvos karalystės sudėtį. Čia pradeda veikti Napoleono civilinis kodeksas, panaikinama baudžiava, sulyginamos piliečių teisės. Susikūrė palankesnės sąlygos žemės ūkyje, amatuose, prekyboje. Stiprėjo valstiečių ūkiai.

Nors po pralaimėto 1863 metų sukilimo uždraudžiamas lietuviškas raštas, mokyklos ir knygų, laikraščių leidyba, bet Suvalkijos ūkininkų vaikai pasinaudoja caro suteikta privilegija. Marijampolės ir Suvalkų gimnazijose įvestas neprivalomos lietuvių kalbos pamokos. Lankę šias mokyklas, gavo teisę gauti stipendijas Maskvos universitete. Taip tikėtasi lietuvių atitraukti nuo noro dalyvauti kovose už Lenkijos atgimimą.

Lietuvos idėja gimė Suvalkijoje

Suvalkijos ūkininkai neskaldė ūkio, laikydami „trijų sūnų taisyklės“. Vienam paliekamas ūkis, antras leidžiamas į mokslus (dažniausiai kunigas), trečias uždarbiauti vyksta į Ameriką. Tiek kunigas, tiek „amerikonas“ remia tėvų ūkį, o iš kaimo kilę inteligentai, gavę išsilavinimą, susirūpina savo gentainių ateitimi, pradeda domėtis Lietuvos senove, dažniausiai iš romantinių lenkų poetų A. Mickevičiaus, V. Sirokomlės, J. I. Kraševskio veikalų.

Pirmosios lietuviškos knygelės, maldaknygės rašomos Suvalkijoje. Bene ryškiausias lietuviybės žadintojas kunigas A. Tatarė, iš Sintautų parapijos.

Marijampolės, Suvalkų gimnazijų, Veiverių seminarijos ir Seinų kunigų seminarijos auklėtiniai buvo pirmieji lietuviybės žadintojai, iškėlę ir Lietuvos, kaip valstybės atkūrimo idėją.

Dr. J. Basanavičiaus „Aušra“ prikėlė romantiškąją Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės praeitį. Dr. V. Kudirka 1888 m. pradėjo vystyti moderniosios Lietuvos valstybės atkūrimo idėją. Varšuvos studentų įkurta organizacija „Lietuva“ iškėlė idėją apie būsimos Lietuvos ateitį. Tai skelbė po „Varpo“ vėliava susibūrę jaunieji suvalkiečiai, besimokantys Varšuvos ir Maskvos universitetuose. Lietuviybės temos gvildenamos ir Amerikos lietuvių spaudoje, kur savo straipsnius siuntė būsimasis pirmojo istorinio romano „Algimantas“ autorius V. Pietaris bei „Amerikos pirtyje“ autorius – R. Keturakis, Krokuvoje mokslų siekia poetas J. A. Herbačiauskas, skulptorius Petras Rimša. Beveik visos čia pažymėtos asmenybės kilusios iš Vilkaviškio krašto.

Suvalkijos Vasario 16-osios signatarų takais

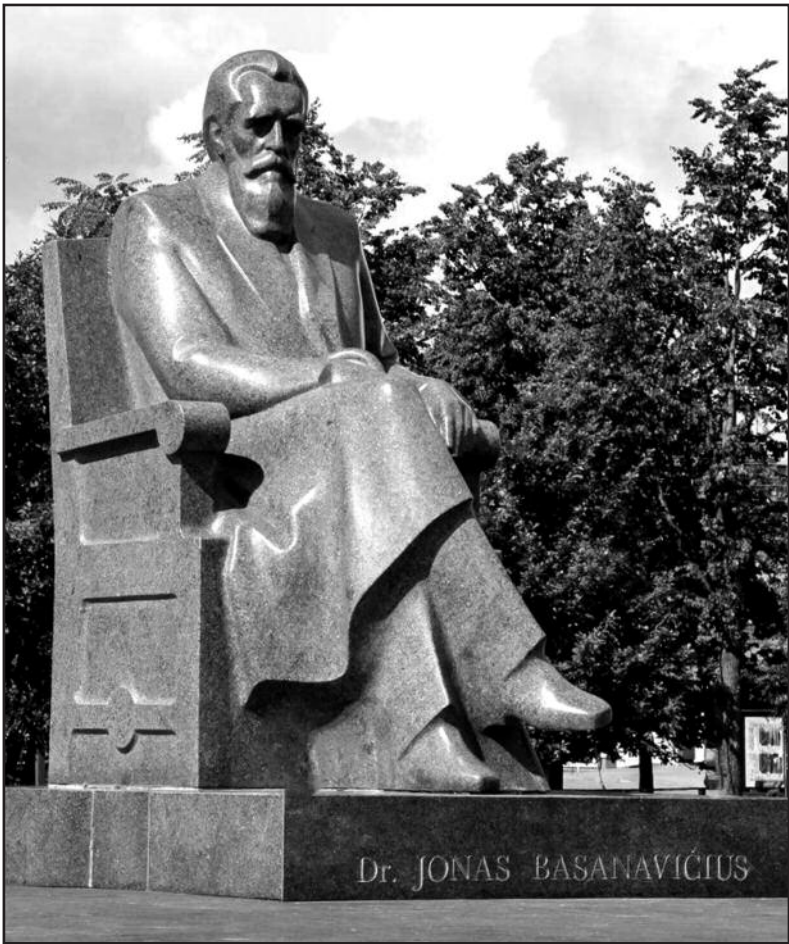
Tarp dvidešimties į Lietuvos Tarybą išrinktų narių, net šešetas iš Suvalkijos (Sūduvos) regiono. Tai Petras Klimas, gimęs netoli Kalvarijos, dr. J. Basanavičius iš Vilkaviškio apskrities ir trys zanavykai – J. Vailokaitis, S. Banaitis ir J. Staugaitis.

P. Klimas rašė istorines knygas, kūrė etnografines Lietuvos sienas. S. Banaitis siūlė atkurti Lietuvos Didžiąją kunigaikštystę, net parašė jos konstituciją, įkūrė lietuviškų leidinių spaustuovę Kaune, jo rūpesčiu vėliau pastatyta Kauno autobusų stotis. Veikloje vadovavosi *motto*, viską aukoti Lietuvai – pinigų, protą, sveikatą.

Be J. Vailokaičio, bankininko, finansininko, verslininko neįsivaizduojama vėliau suklestėjusi Lietuva. Jo ir brolio Juozo dėka padėti Lietuvos valstybės žemės ūkio, pramonės, bankininkystės pagrindai. Abu verslininkai garsūs mecenatai, steigė stipendijas studentams, aukojo Klaipėdos sukilėliams bei Lietuvos aviacijai.

J. Staugaitis – Steigiamojo Seimo vicepirmininkas, vyskupas, Telšių kunigų seminarijos įkūrėjas.

Dr. J. Basanavičius gavo Tautos Patriarcho vardą, pirmininkavo Didžiajame Vilniaus Seime 1904 m., Lietuvių konferencijoje 1917 m. ir Vasario 16-osios Akto paskelbimo posėdyje. Tad be Kalvarijos, Vil-

Lietuvos vizijos kūrėjams – dr. J. Basanavičiui ir dr. V. Kudirkai – Vilkaviškyje pastatyti paminklai. Abiejų paminklų autorius – skulptorius A. Žukauskas.

kaviškio, Šakių, Marijampolės krašto inteligentijos neįsivaizduojama atkurtoji valstybė. Tyrinėjantys nacionalinio atgimimo istoriją teigia, kad šiame judėjime XIX a. II pusėje net 2/3 šviesuolių buvo iš Suvalkijos (Sūduvos) regiono.

Dr. V. Kudirkai skirtas paminklas. A. Žilinsko nuotraukos

Komunizmą į Lietuvą atnešė vilkaviškiečiai

Nors santvarkos keičiasi, bet Vilniuje skulptūros aikštėse statomos išskirtinai vilkaviškiečiams.

Prisiminkime, kad Sovietų Lietuvoje Vilniuje garbingoje Rotušės aikštėje stovėjo paminklas V. Mickevičiui-Kapsukui, kitoje miesto dalyje įamžintas Z. Alekna-Angarietis. O prieš šimtą metų išrinktai įvairiautei Vilniaus darbininkų deputatų tarybai vadovavo trečias vilkaviškietis – Pr. Eidukevičius (gimęs prie Kybartų).

Po Spalio perversmo J. Stalino vadovaujamame Tautybių komisiariate Lietuvai atstovavo V. Mickevičius-Kapsukas. Per 1905 m. revoliuciją, tuo metu socialdemokratas ir buvęs varpininkas V. Kapsukas aktyviai dalyvavo revoliuciniam judėjime Marijampolėje kartu su Joana Pavalkyte-Griniuviene (kilusia iš Šikšnių dvaro prie Kybartų). Abu kartu platino proklamacijas, rengė mitingus.

Pasukęs į Rusijos bolševikų pusę V. Kapsukas kartu su Raudonosios Armijos daliniais paskui iš Rusijos besitraukiančius vokiečius iškelia į Vilnių. Suformuoja tariamai lietuvišką VII pulką ir su raudonomis transporto priemonėmis, grojant „Internacionalą“, pulką išlydi kovoti su atsikuriančia nepriklausomos Lietuvos kariuomene. Kartu „kurti“ Sovietų Lietuvos vyko ir Pskovo, ir Internacionalinė divizionijos. 1919 m. pradžioje bolševikų rankose atsi-

dūrė 2/3 Lietuvos. Prieš 18 000 Raudonosios Armijos karių Lietuva tegalėjo sutelkti 4 000 neapmokytų, beveik beginklių savanorių.

Savanoriai iš Suvalkijos – pirmose kovų už laisvę gretose

Raudonųjų armijų vienas „pleištas“ pasiekia Telšius, o kitais dviem – per Kėdainius ir Jiezną bei Alytų – planuojama įsiveržti į Suvalkiją ir pasiekti Marijampolę bei Vilkaviškį, čia sukeliant vietinių bolševikų maištus. Iš kilo pavojus laikinajai sostinei ir mirtinas pavojus pačiai atkurta valstybei.

1918 m. M. Šleževičius aistringai atsisaukimu keturiomis kalbomis „Į Lietuvos piliečius“ pakvietė gelbėti Lietuvos – stoti į kariuomenę savanoriais ir ginti kraštą nuo Sovietų Rusijos invazijos.

Vilkaviškio krašto muziejaus surinktais duomenimis iš Vilkaviškio krašto išėjo ginti Lietuvos per 1 159 savanorių, iš jų 62 karininkai. Tarp jų ir būsimieji generolai, kariuomenės vadas Br. Skomskis (lenkų kilmės), karo prokuroras E. Wimer (vokietis), karo gydytojas pulkininkas Mošė Dembovskis (žydai), generolai Z. Gerulaitis, V. Vitkauskas, V. Giedrys, J. Giedraitis. Net 111 Vilkaviškio krašto savanorių apdovanoti Vyčio Kryžiaus ordinais, šešetas pelnė du Vyčio Kryžiaus ordinus.

Jiezno kautynių didvyriai

1919 m. vasario pradžioje V lietuvių bolševikų pulkas užėmė Jiezną. Per nesėkmingą karininko St. Zaskevičiaus surengtą Jiezno puolimą vasario 10 d. žuvo 18 savanorių. Paimtus į nelaisvę savanorius iš Šakių ir Vilkaviškio kilusius, raudonieji jūreiviai išniekino subadę durtuvais. Po vasario 13 d. sėkmingų kautynių raudonieji iš Jiezno buvo išstumti ir netvarkingai traukėsi link Vilniaus.

Dėkingi už laisvę kritusiems savanoriams, jėzoniškai juos iškilmingai perlaido Jiezno kapinėse ir pastatytame paminkle įrašė didvyrių vardus. Tarp 18 žuvusių savanorių ir vilkaviškiečių Kazio Lukšio, Pijaus Literksio, Motiejaus Katiliaus, Alijošiaus Pumerio, Jono Paulavičiaus pavardės. Šešių palaidotų karių pavardės nežinomos, dar 14 dingę be žinios.

Antanas Žilinskas – istorikas, gidas-muziejninkas.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Vasario 16 d., šeštadienį, JAV LB Waukegan-Lake County** apylinkės kartu su Gedimino lituanistine mokykla rengia Lietuvos valstybės atkūrimo (Vasario 16) ir Nepriklausomybės atkūrimo (Kovo 11) dienų minėjimą. Bus pristatyta Waukegan-Lake County Lietuvių Bendruomenės istorijos knyga, kurią parašė Robert Bakshis. Šventėje dalyvaus knygos autorius, svečiai iš įvairių organizacijų, šoks grupės „Rusnė“, „Lau-mė“, meninėje programoje taip pat pasirodys Milwaukee, WI bendruomenės vaikučiai. Šventė vyks Santa Maria del Popolo parapijos centre, 145 N. Lincoln Ave., Mundelein, IL. Dalyviai raginami iš anksto užsisakyti

lietuviškų patiekalų skambinant tel. 914-5526796 (Daiva) arba el. paštu: daiva3@aol.com.

■ **Vasario 17 d., sekmadienį, Lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės** parapijoje vyks šventinės pamaldos ir Vasario 16-osios minėjimas (prelegentas – inžinierius ir istorikas Rimantas Kunčas-Žemaitaitis), o po jų – cepelinų pietūs. Gros akordeonistas Bronius Mūras. Neužmirškite lietuviškos atributikos! Adresas – 5129 Wolf Road, Western Springs, IL 60558. Tel. 708-567-9044, el. paštas: teviskes.parapija@gmail.com. Kviečiami visi!

Seimo narys **Žygimantas Pavilionis** šį savaitgalį, vasario 16–17 dienomis lankysis Čikagoje ir dalyvaus Vasario 16-osios minėjimo šventėje Lemonte. Buvęs ambasadorius Jungtinėse Valstijose susirūpinęs referendumu dėl dvigubos pilietybės. Dalyvaukime iškilmingame renginyje, kuris prasidės 11 val. šv. Mišiomis Pal. J. Matulaičio misijoje Lemonte, o 12:30 val. p. p. PLC Fondo salėje tęsis susitikimu su Seimo nariais Ž. Pavilioniu ir Vytautu Juozapaičiu bei V. ir Eglės Juozapaičių koncertu.

Interviu su Ž. Pavilioniu skaitykite šeštadienio „Draugo“ numeryje.

Kviečiame švęsti

Lietuvos Nepriklausomybės dieną

Vasario 17 d., sekmadienį, po 11 val. ryto šv. Mišių Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje kviečiame visus į parapijos salę, kur vyks Vasario 16-tosios minėjimas su menine programa. Po minėjimo – pietūs.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti

Renginį ruošia: Švč. M. Marijos Gimimo parapija, JAV Lietuvių Bendruomenės Marquette Parko apylinkė, ALT'as ir National Lithuanian American Hall of Fame.

2 YR IRA 2.75%
3 YR IRA 3.00%

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuomimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
info@1honestlawyer.com

„DRAUGO“
prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį

Švenčiant Lietuvos nepriklausomybės 101 metų sukaktį,

Amerikos Lietuvių Taryba sveikina ir kviečia visus geros valios lietuvius jungtis į bendrą darbą stiprinant sunkiai iškovotą Lietuvos nepriklausomybę, tvirtinant vienybės ryšius tarpusavyje bei su broliais ir seserimis Lietuvoje, kuriant Tautos valstybingumą ant doros, sąžiningumo ir didžiadvaisiškos aukos pamatų.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL
4545 W 63RD STREET • CHICAGO, IL 60629

www.draugofondas.org

4545 W 63 St., Chicago, IL 60629

V16 ŠOKIAI
IndependANCE

2019 m. vasario 15 d.
Jaunimo centro mažojoje salėje
5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636
Pradžia – 6:30 val. v. Kaina – 10 dol.
Mokomas baras • Gros PAUL STROLIA
NEPAMIRŠKITE LIETUVIŠKOS ATRIBUTIKOS

sustok...

pasiklausyk

lietuvių meno ansamblis

DAINAVA

2019 m. kovo 2 d. 7 val. v.

Trinity Christian College Ozinga Chapel Auditorium
6601 W. College Drive, Palos Heights, IL 60463

BILIAI suaugusiems \$25 iš anksto, \$30 koncerto dieną / jaunimui iki 17 m. \$10
Pirkti www.dainava.us / 800-838-3006 / lietuviškose parapijose / PLC raštinėje